Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила!

SWOBODA

Рік XVIII. Ню Иорк, Четвер, 24-го Марта 1910. Число 12. Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, March 24, 1910. No. 12.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет Р. Н. С. за місяць Лютий 1910.

Виплачено запомоги на суму	$8.900.00
Платня головних урядників за Лютий	190.00
Адміністрація Союза за Лютий	170.00
За Filing Cabinets, fire proof	250.00
Весь розхід виносить	$9,510.00

Розмет платить 11,626 членів на ціле посмертне (кождий по 77 цнт.) і 1630 членів на пів посмертного (кождий по 39 цнт.)

Крім того кождий член платить за орґан „Р. Н. Союза" по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центї, на Фонд Бідних по 1 центї.

Член на ціле посмертне платить 91 цнт. а на половину посмертного 53 центів.

А. Шаршонь, гол. касієр. *С. Ядловский, гол. секр*
Дм. Капітула, гол. предсїд.

ВЕЛИКА ПОБІДА!

Перший всеславянський з'їзд.

Протест проти цензусових розпоряджень.

Заступлені Русини-Українцї, Словаки, Хорвати і Серби.

Як уже в попередпослїднім числї було подано тутешний уряд в справі починаючої ся з днем 15-го цьвітня с. р. конскрипції населеня Зл. Держав видав розпорядженє, що в блянкетах конскр. мають бути з'іґноровані всї славянські народности (кромі Чехів і Поляків). За почином Словаків відбув ся дня 7-го с. м. в Пітсбурґу протестуючий з'їзд представителїв усїх славянських народностий, кромі Поляків, Чехів і Москалїв.

Заступлені були слїдуючі народні орґанїзації: „Русько Народний Союз" (15.000 членів) д. Дм. Капітула, „Narodny Slovensky Spolok" (37.500 членів) д. Амброз, „Kat. Jednota" (35.000 чл.) д. Белюшар, „Ev. Jednota" (7.500 чл.) д. Домко, „Соединеніє" (25.000 чл.) д. Угрин, „Савез сјед. Срба Слоґа" (10.000 чл.) проф. Пупін, „Hrvatska Narodna Zajednica" (28.000 чл.) д. Марогнїч, „Clevel. Slov. Jednota" (1000 чл.), „Slov. T. Jedn. Sokol" (7.500 чл.) д. Ергард, „Sam. Sbory Chicag. Sokolov" (500 чл.), „Živena" (4.500 чл.) „Kat. Ženska Jednota" (18.000 чл.) і „Penns. Gr. a Rim. kat. Slov. Jednota" (15.000 чл.) д. Раділля. Кромі народних орґанїзацій заступлені були отсї часописи: „Свобода" о. П. Понятишин, „Slov. Dennik" і „Amer. Slov. Noviny" К. Сальва, "Narodnie Noviny", Й. Йощак, „Slov. Hlasnik" Ів. Ференчік, „Slov. Sokol" Ст. Ергард, „Србобран" проф. Пупін і „Hlas" Ів. Панкух.

Збори одноголосно вибрали предсїдателем д. А. Ровнянка а секретарем д. А. Маматея. Забрав слово предсїдатель і в довшій бесїдї вияснив цїль, яка згромадила представителїв усїх поневолених, стогнучих під чужими ярмами націй зібрати ся разом і разом, спільними силами добивати ся своїх прав.

Д. А. С. Амброз в довгій бесїдї доказував, що на таке кривдяче усїх Славян розпорядженє америк. уряду головно вплинули чинники полїтичні; полїтичний напір доказав сего, що сей уряд поручив Словаків, Русинів, Хорватів і Сербів записувати як Мадярів. Тому покривджені народи повинні всїми силами запротестувати проти сего потоптаня їх найсьвятїйших почувань.

Народні відступники оттут заговорили устами предс. „Соединенія", Угрина; він іменно зажадав, щоб маюча удати ся до Вашинґтону депутація вихлопотала від уряду, щоб кацапам позволено подавати себе в конскр. блянкетах за Москалїв (Russians). По належитій відправі даній йому д. Т. Лабовським, який виказав що в Австрії нема нїяких Москалїв, а суть лишень Русини-Українцї, без взгляду на се, чи вони роджені на Угорщинї, в Галичинї, чи Буковинї, а опісля по відправі даній йому кількома словацькими бесїдниками, збори заявили, що узнають усїх Русинів роджених в межах Австрії тільки як Русинів, (Ruthenians) а нїколи як Москалїв (Russians) і лишень в тім напрямі будуть робити заходи в Вашинґтонї.

По сїм малім інтермеццо, ухвалено одноголосно слїдуючу резолюцію:

„На зборах, скликаних „Slovensko-ю Ligo-ю" в Злучених Державах, в яких взяли участь представителї усїх славянських народностий еміґруючих до тої країни, а іменно представителї Словаків, Хорватів, Русинів-Українцїв і Сербів як рівнож заступники часописий видаваних в Зл. Державах на мові висше згаданих народів, а які то збори відбули ся в Пітсбурґу, Па. на дни 7-го марта 1910, представителї товариств і орґанїзацій, заступаючі інтереси 200.000 членів і репрезентанти часописий в імени чверть мілїона своїх читачів слїдуючі резолюції подали, одобрили і одноголосно приняли.

Позаяк показало ся, що в будучій конскрипції горожан Злучених Держав не буде захований анї признаний розділ на народности тих горожан, яких місцем уроджаня є старий край, але що вони будуть причислені до пануючої над країною їх уродженя нації, винявши народи походячі з Великої Британії, Канади, Поляків і Чехів з Австрії а Фінів з Росії.

Та позаяк більшість еміґруючих з Австрії, се Славяне, творячі роздїльні народности, як Словаки, Хорвати, Русини-Українцї, Серби і Словінцї, народи один від другого зовсїм відрубні, замешкуючі питомі свої области, говорячі своїми бесїдами, маючі окремі звичаї і обичаї та традиції, уважаючі самі себе за окремішні народности, та вдїйсности більше окремі між собою, як прим. народи походячі з Великої Британії, — тому то вони жадають, аби за таких були признані у тій їх новій вітчинї.

Наслїдком того нехай буде рішено, щоб бажаня тих тисячів роджених в чужинї тутешних горожан, а яких ми тут заступаємо, були увзгляднені в тій конскрипції; теперішна конскрипція має увзглядняти кожду народність з окрема, без взгляду, чи вона має полїтичну самостійність, чи нї; се саме правило має бути заховане при всїх будучих конскрипціях.

В тій цїли іменує ся пятьчленовий комітет, який сї резолюції має предложити урядови Злучених Держав, маючому контролю над сею справою та який має рішучо зажадати, щоб наші слушні домаганя після можности зістали увзляднені." —

Дня 10-го с. м. у столици Зл. Держав явили ся висше подані представителї і сьміло можназвати сей день, славянським днем у Вашинґтонї. Привитав їх тут д. А. Сабат, Чех, одинокий Славянин, що є членом конґресу. Він повів цїлу депутацію до „Білого Дому" де представив кождого члена президентови, який вельми вічливо приняв депутацію, тїшачи ся, „що може стиснути руку вибраним синам Славії."

Опісля удала ся депутація до директора цензусового віддїлу, Дуранда; сей вислухавши жаданя, заявив, що поробить відповідні зміни в конскр. блянкетах, наколи на се згодять ся Сенат і Палата Послів.

Того самого дня ще в Сенатї внїс відповідний біл сенатор Олївер, а в Палатї Послів д. А. Сабат. В понедїлок, дня 14-го с. м. Сенат приняв додаткову резолюцію в справі конскрипції одноголосно. В Палатї Послів предложенє пішло під обради 17-го с. м. і тут над ним вивязала ся горяча диспута. Не йшло зовсїм о се, чи її приняти, чи відкинути, але о річ зовсїм формальну, іменно чи вона має йти під обради в приписанім порядку, чи сейчас. І по три і пів годинній диспутї о годинї 4-ій з раня Палата Послів приняла біл. І днесь потрібно йому тільки підпису президента, щоб він став обовязуючим законом. А що підпис є зовсїм певний, тому то Славяни Злучених Держав можуть сьвяткувати велику, першу побіду....

Сей успіх справи піднятої Словеньскою лїґою, є першим ясним днем Славян в новій вітчинї. Ще нїколи тутешні Славяни не вступили до борби в одній масї, ще нїколи не здобули так великої побіди.

Бо подумайте! Мали над нами прийти до дневного порядку, мали нас зовсїм з'іґнорувати. Всї народи мали записувати після їх матиринського язика, лиш нас, Русинів-Українцїв, Словаків, Хорватів і Сербів не увзгляднено. Про всїх мав сьвіт знати, лиш про нас нї слова! Мав сьвіт дізнати ся, кілько є тут качок, гусий, курий, лиш нїхто не мав знати кілько тут живе Словаків, Сербів, Хорватів, Русинів.

І чи-ж ми могли зістати рівнодушні?

Таж цїлі поколїня плювали-б на нас, як на викидів, що не вміли постояти о свою народну честь.

І ми як один дірвали ся, станули до борби і побідили.

І справедливий Сенат і Конґрес Злучених Держав признали нам се, що нам належить ся, признали на нашу народню гідність. Слава Сенатови!... Слава Послам!....

Американський Сенат і Конґрес признали нам се, що нам відмовляють Ляхи і Москалї у нашій рідній земли. Признали нам се, що нам відмовляють сї, що суть наші брати і Славяни! Признали нам се власне тодї, коли „русскій православний" цар одним указом замикає уста 30 мілїонам нашого народу, коли 30 мілїонам відбирає сьвітло очий, бо засуджує їх на безпросьвітність! І тому ще раз кличемо: Слава Сенатови!.... Слава Послам!....

F 47

Рівночасно на сїм місци в імени цїлого нашого народу складаємо горячу подяку сенаторови George T. Oliver-ови з Пенсилвенії та послам А. Й. Сабатови з Чікаґо, які головно причинили ся до вибореня права, узнаючого нашу народність, Честь їм за се!....

Потрібно Руського складача (зецера)

котрий досконало уміє і розуміє свою роботу. Місце стале в друкарни Свободи і добре винагородженє. — Зголошуватись може тілько галицький Українець та тілько той, котрий добре розуміє свій фах. Зголошеня письменно або устно в льокали:

SWOBODA,
184 Hudson Str. New York, N. Y.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

АНТІН ЦУРКОВСЬКИЙ.

СТРІЧА З КОМЕТОЮ.

Свобідна перерібка твору Каміля Фляммаріона „Конець сьвіта".

IV.

Як виглядатиме кінець сьвіта.

Бесїдник, посїдаючий знаменитий зір, в мить побачив, що лиця усїх спохмурнїли.

„О!... — почав він — я не думаю противно, що тикає ся часу, але противно зглядом способу, в який скінчає ся житє нашої землї; бо і я рівнож є твердо пересьвідчений, що се житє потреває ще пару мілїонів лїт.

„Але після моєї гадки земля згине з браку води, а не так, як доказував мій передбесїдник, від загальної потопи.

„Не вода над сушею, але противно: суша над водою возьме руку. Не вода відриває сушу, але суша втискає ся у мокре живло води, тут в видї піскових лав при вливах рік, там в видї дельт, прибережних, повстаючих скель і т. п. Однак в тім напрямі не хочу вдавати ся в полємїку, бо се за далеко би нас завело; одиноко хочу звернути увагу слухачів на сю обставину, що маси води находячі ся на нашій земли з столїтя на столїтє зменчують ся. І прийде час, що не стане нї хмар, нї моря, нї рік, нї потоків, нї жерел, не стане нї каплї води на нашій земли, і тодї згине усе орґанїчне житє в наслїдок посухи, спраги.

„Бо дійсно, моря, ріки, потоки зменчають ся. Вули часи, мілїони лїт тому, коли майже цїла середуща і північна Европа находили ся на днї моря. І ся земля вихилила ся з плеса води не в наслїдок якихсь вулканїчних переворотів, але тільки з тої простої причини, що убуло води.

„Не вся вода, що дощем паде на нашу землю, всякаючи в ню, надибує в якійсь глубинї непромакальні верстви. Частина сеї води йде глубше у землю, і всякає у пороваті підземні скелї. Тут вона хемічно лучить ся з ними, перестає отже бути водсю і в сей спосїб зменчає ся її скількість на земли.

„Коли вода дістане ся надто глубоко під землю, де панує значне горячо, перемінює ся в пару, в наслїдок якої повстають вулкани і землетруси. Коли вулкан вибухає, значна часть його диму складає ся з водяної пари.

„Але не лиш під землею лучить ся хемічно вода з иньшими тїлами. Се саме ми бачимо і на земли. Возьмім кавалок заржавілого желїза. Воно заржавіло в наслїдок дїланя вогкости, води, або інакше сказавши через сполуку води з желїзом повстала ржа. Ся вода, яка була спотребована на заміну желїза на ржу є страчена для землї. Її о стільки на нашій земли зменчило ся.

„І в який небудь спосїб вода, чи то всякає у глубину землї, чи то лучить ся хемічно з иньшими тїлами, то все таки її на поверхни землї убуває. Переконано ся, що чим більше зменчує ся внутрішне тепло землї, чим більше земська кора грубшає, то рівночасно і се убуванє води стає більше. І майже з хвилею, коли підземний огень землї вигасне, нестане і води на її верху.

„Сю теорію менче більше стверджує доля иньших планет. Наш найблизший сусід, місяць, позаяк є далеко менчий від нашої землї, тому і далеко скорше остудив ся, далєко скорше пережив усї фази житя планети. Крізь дальновиди слїдно на місяци незбиті докази, вказуючі, що у його морях колись мусїла бути вода, хотяй днесь сї моря вже суть зовсїм сухі; і днесь на місяци нїгде не мож побачити і слїду з якоїсь пари, не видно найменчої хмарки, навіть спектральня аналїза не виказала найменчого слїду води на місяци. Сухі пустарі, дикі, пошарпані скелї — се весь краєвид місяця. Рівнож і менча від землї планета Марс в тім зглядї далеко дальше поступила і не має днесь на своїй поверхни нїякого океану, кромі малих і плитких озер, получених з собою каналами. Що планета Марс має далеко меньше води нїж наша земля, се є річию доказаною; там хмари суть річию дуже рідкою, а в наслїдок того і воздух мусить бути о много сухійший; з тої причини і паруванє там мусить відбувати ся далеко скорійше, як на нашій земли. Се видно на бігунах планети, які в зимі покривають ся далеко обильнійше снїгом, який знова в лїтї топить ся в значно більших масах, як се дїє ся на нашій земли. Возьмім тепер знова планету Венеру, яка о много молодша від нашої землї. Глянувши на ню крізь дальновид бачимо, що її безвпинно покриває густа, великанська поволока хмар. Слїдно отже, що на сій планетї є далеко більше води, як на нашій земли. Що тикає ся велитенської планети Юпітер, то ся находить ся рівнож в перших початках свого розвою; і крізь дальновиди ми зовсїм не бачимо самої планети, а лиш самі хмари і пару. В сей спосїб сї чотири тїла небесні посьвідчають наглядно поставлену мною гіпозету: що на земли скількість води постійно зменчує ся.

„З другого боку в повнї годжу ся зі словами мого пов. передбесїдника, що до будочого вирівнаня усїх гір і долин на земли. Він говорив, що в наслїдок безвпинної, деструктивної праці дощів, снїгів, вітру, рік і потоків, мусять колись усї гори зникнути і уся земля буде лиш плоскою наче стіл рівниною. Се саме вже наступило на планетї Марс. Там морські береги суть вже так плоскі, що море легенько їх заливає. Підчас деяких пір року сотки тисячів дводратових миль є там або зовсїм сухих, або стоять під водою. З гір нема там вже найменчого слїду. На місяци стоять ще височезні гори, о много вищі навіть як наші, позаяк вода там зникнула скорше, заки ще мала час їх зрівнати.

„Є отже певною річию, що рівночасно зі зникнанєм, змиванєм гір на нашій земли, з вирівнуванєм її поверхнї, зникає також і вода. І коли земля у своїм нутрі остудить ся, то зовсїм певно, що на нїй побачимо се саме явище, що тепер бачимо на місяци: на земли пороблять ся розпуклини довжезні на кілька тисяч миль. Рівнож в наслїдок цїлковитого остудженя в серединї землї повстануть величезні прогалини і печери в які зіллє ся вода з океанів. Тут вона вже не замінить ся в пару, бо не буде тепла, і або поволи всякне в скелї, або хемічно получить ся з желїзом, находячим ся в великих масах у нутрі землї. І тодї ростинам забракне їх головного елємнту, потрібного до житя, і вони поволи вимруть. Се саме стане ся зі звірями та наконець прийде черга і на чоловіка, який на висохлій земли згине з голоду і спраги.

„Отже з повисшого можна поставити тверджене, що кінець сьвіта в тїснійшім значіню, то є кінець житя на земли наступить не в наслїдок загальної потопи, але в наслїдок цїлковитого зникненя води. Без води є житє на нашій земли немисливе. Навіть людське тїло в 70 на 100 частин складає ся з води. Без води не можуть існувати нї ростини нї звірі. Вода як теч або як пара опановує усе житє на земли. І заберім сю воду, а виповімо присуд смерти усему живучому. І сей присуд виповість нам сама природа за яких десять мілїонів лїт. До сего часу однак дїлаючі иньші сили не вирівнають ще гір, находячих ся на земли. Добродїй президент ґеольоґічного товариства, попередний бесїдник, зазначив, що за 4 мілїони лїт тепер дїлаючі причини цїлковито знищать землю, та додав, коли сї причини, як вони днесь дїлають, не змінять ся в будуччині, або коли не наступить щось такого, що їх дїланє перерве. А однак підземні сили не устають ще і нинї. То тут то там слїдно ще на земли підношенє ся земської кори, приростанє суші через річний намул, через вибухи вулканів, через приростанє коралевих скель..... Тому поданий час означає період обчислений як найнизше."

Так говорив ґенеральний секретар метеорольоґічної академії. Слухачі з напруженою увагою вислухали сих двох викладів і цїле поведенє людий наглядно вказувало на се, що вони зістали цїлковито успокоєні, що до найблизшої судьби землї; здавало ся навіть, що всї навіть і забули про комету.

(Дальше буде).

Хто вводить латиньство в наш обряд?

Поставивши се питанє сейчас почуємо із уст москвофілів усяких відтїнй одну-однїсеньку відповідь: епископ Ортинський, „попики-українци" і т. д. І сейчас на сю тему починають нелюдський крик, неначе ся голодна менажерія, яка зачує зближаючого ся наставника зі стервом. І чоловік некритичний, чуючи сї безнастанні крики на латинізацію нашого обряду, та читаючи москвофільські часописи готов подумати, що дійсно воно так є, та що дійсно одинокі москвофіли се найбільші защитники нашого обряду.

А в дійсности?...

Але позвольмо говорити самим москвофілам. Нехай вони самі перуть свої бруди, а то готові інакше ще виперти ся всього та своїм звичаєм з дня зробити ніч.

Отже послухайте.

У Львові виходить москвофільска часопись „Прикарпатська Русь". І у нїй появила ся слїдуюча статя, у якій не зміняємо нї слова:

„Въ типикѣ „церковнаго устава" въ сегогодичномъ календарѣ общ. им. Михаила Качковскаго, составленнаго о. Василіемъ Гургулой введено новшества совершенно чуждыя нашему гр.-кат. обряду. И такъ во первыхъ: На праздникъ Стрѣтенія Господня, послѣ заамвонной молитвы, опредѣляется упомянутымъ уставомъ еще „благословеніе свѣчей" (ст. 79). Не будетъ ли это посягательство на введеніе въ нашъ обрядъ „громницы"? Во вторыхъ встрѣчаемъ на сторонѣ 115 другое новшевство: введеніе по латинскому обряду праздника „Сердца Іисусового" назначеннаго на десятую пятницу послѣ Воскресенія. В этотъ день нашей церковью празднуется нарочитый праздникъ Стрѣтенія Пр. Богородицы и съ нимъ нынѣ народъ уже сжился. У насъ в Галичынѣ имѣется по деревнямъ въ этотъ праздникъ много храмовъ, онъ связанъ съ пятницей, какъ съ днемъ смерти Іисуса Христа. Между тѣмъ перемѣщенъ этотъ праздникъ упомянутымъ уставомъ brevi manu на слѣдующую субботу, чтобы сдѣлать мѣсто новому празнику. Въ виду этого новшества, введеннаго въ нашъ типикъ такимъ контрабандным путемъ, нашлось наше духовенство въ затруднительномъ положеніи: съ одной стороны не имѣется въ нашемъ обрядѣ ни одной церковной книги, гдѣ бы находилась служба „Сердцу Іисусовому", съ другой опять духовенство не должно идти въ разрѣзъ съ буллой Пія X „Impii innovatores", угрожающей церковными клятвами за всякія новшества вводимыя въ нашъ обрядъ безъ каноническаго соизволенія. Въ виду того обращаемся симъ къ знатокамъ нашего обряда за указаніями, какъ намъ быть и что дѣлать? Въ первой же линіи обращаемся къ о. Василію Гургулѣ, помѣстившему эти новшества въ уставѣ календара общ. Качковскаго, чтобы онъ не только указалъ намъ мѣсто въ церковныхъ книгахъ, гдѣ бы была назначена служба для „Сердца Іисусоваго", но также, чтобы сообщилъ намъ, въ виду упомянутой буллы и нашего затруднительнаго положенія, — грамоты и документы на основаніи которыхъ онъ ввелъ эти новшества въ нашъ обрядъ".

Виходить з того, що латинщить греко-католицький обряд не хто инший, а саме один із „росийських" батюшек, член общества им. Качковского, тай під покровом дудикевичівської управи тогож общества, котре видало інкримінований лятинїзаторський типік. Risum teneatis!

В виду того осьмілямсо ся поставити маленьке питанє до хвальної редакції „Правди". Цїкаво-б нам знати, чи рецензія календаря „Общ. им. Мих. Качковскаво", поміщена в числї 3, сторона 2, сеї часописи, а іменно слова: „Все тамъ прекрасно, всякихъ точныхъ информацій множество... божь то календарь или книжка всякои точности"... відносять ся також до повисших ґромнїц?... А здаєть ся що так, бож преціньй автор рецензії є 1°) сам „знатоком" (в Америцї кождий паламар є знатоком) не лиш нашого, але і московського обряду, та 2°) сам ще й хвалить ся, що сей календар „перечиталъ — якъ то кажутъ — отъ дошки до дошки, и то не такъ, щобы въ серединѣ ани трошки — а все, все прочиталъ". Видно, що кацапська совість дасть ся натягати наче ґума; у ню влїзе рівночасно і похвалюванє вводженя в наш обряд „ґромниць" і бранє московських рублїв за паламарську службу. Хиба ще одно можливе: що почтенний рецензент „Правди" пишучи свої оцїнки кацапських календарів був істинно русским звичаєм „мйортвєцки пян" та лежачи десь в шиночку під лавою бабрав, аби забрало ся. Папір „Правди" витримав неодно у глупість витримає і се... А ти Наумовиче радуй і весели ся, бо від днесь будеш... з ґромнїцами і то завдяки своїм найзавзятїйшим приклонникам та капацському „Обществу им. Качковскаво..."

Що дає школа?

Під повисшим заголовком одна з тутешних часописий подає слїдуюче обчисленє, оперте на урядовій статистиці.

Отже після обчислень федерального уряду в Вашинґтонї на кождих 100 осіб зарабляючих на кусник насущного хлїба в Злучених Державах, є тілько 5 таких, які річно заробляють вище 1000 дол.

Дальше на кождих 100 людий 15 заробляє 800 дол. річно, 27 зар. 600 дол. річно а 53 заробляє 450 дол. на рік.

Так говорить урядова статистика.

Сими пятьма людьми на кождих 100, які річно заробляють 1000, 2000, 5000, 10.000 або і 100.000 суть ті люди, які покінчили так звану high school, що рівнає ся европейській ґімназії.

Йдім о крок дальше.

Пересічно чоловік працює 40 лїт в своїм житю і за сю працю дістає гроші. Отже той чоловік, що річно дістає за свою працю 1000 дол. протягом сих 40 лїт заробить 40.000 долярів; сей знова, що заробляє тільки 450 річно, за своє пересічне житє заробить тільки 18.000 дол. Ріжниця поміж першим і другим є величезна, бо виносить 22.000 дол.

Хто отже учив ся, протягом свого житя заробляє пересічно 22.000 дол. більше, як той, який не ходив до шкіл і лиш зістав звичайним робітником.

Щоб скінчити high school треба поперед ходити до нормальної школи, що робить разом 12 лїт науки. В Америцї шкільна молодіж має 3 місяцї вакацій, отже ходить до школи 9 місяців на рік. Позаяк однак на тижни є два днї вільні, то є субота і неділя, тому ученик перебуває в школї 20 днїв на місяць. Протягом року учащає отже тутешний ученик 180 днїв до школи, або за час цїлої своєї науки, то є за 12 лїт 2.160 днїв.

Позаяк чоловік з укінченою high school пересічно заробляє о 22.000 дол. більше, як чоловік, що до такої школи не ходив, то виходить, що тих 22.000 дол. треба почислити як його заробок з науки в школї; иньшими словами: кождий ученик, через те, що учить ся, добуває собі підставу до лїпшого зарібку, до добутя в пізнійшім віцї сих 22.000 дол. А позаяк се дає йому школа, отже сю суму він заробляє через школу.

Ученик ходив до школи 2.160 днїв тому треба сих 22.000 поділити через суму днїв, а дістанемо кругло 10 дол. Ся десятка, се деннй

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

заробіток ученика. Кождий день ходженя до школи дає ученикови 10 дол. в пізнійшім його житю, або: ученик ходячи до школи заробляє 10 дол. денно.

Річ природна, що се обчисленє є пересічне, однак воно дає кождому яке таке понятє, яку величезну вартість має ходженє до школи і здобуванє там знаня. Тому нехай ніхто не легковажить собі школи. Хто має здібности, нехай їх не занедбує. Се суть скарби яких не вільно нам розтрачувати.

Кілько маємо поміж собою здібних одиниць, які на жаль мусять марнувати ся по фабриках тільки тому, що родичі не дали їм учити ся, але сейчас вигнали до роботи за марних 50 центів денно. А тимчасом такий хлопець ходячи до школи заробляв-би 10 долярів на день. Вправдї сих гроший не принесе він з собою до дому в паперових долярах, ані сріблї, ні золотї, але збогачуючи в школї своє знанє, свій ум, такий хлопець стававби з кождою днииою більше вартісною одиницею, аж наконець добив-би ся вищого становища, та заробляв тодї більше, як звичайний, непросьвічений робітник.

І тому кличемо: не марнуйте талантів, і єсли який хлопчина або дївчина має здібности і охоту до науки, помагайте їм, хотьби і віднимаючи собі від уст.

Тямте: хлопець ходячий до вищої школи заробляє 10 дол. денно.

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія

проти менаджера „Свободи“ Кон. Кирчова і її редактора Ант. Цурковського.

(Дальше).

ОБОРОНА.

Покликано і по правилу заприсяжено Гаррого Нїдля, яко сьвідка для оборони; він зізнавав, як слїдує:

Відводове допитуванє п. Снїткіна:

Пит.: Пане Нїдел, то ви є оборонцем і правним дорадником? Відп.: Так.

Пит.: І маєте право заступати справи в судах Пенсильвенії. Відп.: Так.

Пит.: Кілько вже лїт ви є правним дорадником? Відп.: В червни або мартї минуло вже два роки.

Пит.: А де ви мешкаєте? Відп.: В Олифантї, Па.

Пит.: Кілько вже лїт перебуваєте ви в сих сторонах, в сїй околици? Відп.: Вісїмнайцять лїт.

Пит.: Пане Нїдел, будьте ласкаві, скажїть судови і лаві присяглих, коли то ви стрітились перший раз з Марією Кринїцькою? Відп.: В перших днях липня.

Судія: Котрого року? Відп.: Сего року.

Пит.: Чи 1909 р.? Відп.: В 1908 р., я маю на мисли послїдний рік.

П. Снїткін: Пане Нїдел, чи ви говорите по руськи? Відп.: Я не знаю, чи се є руська мова. Вона є мішаниною польської і славянської мови і нею говорять в Галичинї, в тих сторонах, звідки я походжу.

Пит.: О, як вижу, то ви походите з Австрії. Відп.: Так.

Пит.: То Галичина належить до Австрії? Відп.: Так, належить до Австрії.

Пит.: Коли приходила до вас, п. Нїдел, ся дївчина, або коли ви бачились ви з нею в своїй канцелярії? Відп.: Було се так. П. Кирчів....

П. Ґарван: Ні, прошу лиш відповісти на питанє. Відп.: Так, я бачив ся з нею.

Судія: Чи ви бачились з нею в канцелярії? Відп.: Я бачив ся з нею.

П. Снїткін: Чи був там Кирчів? Відп.: Так.

Пит.: Чи був там і спів-обжалований Цурковський? Відп.: Ні.

Пит.: Прошу сказати нам, які ще люде там були. Скажїть їх імена, коли собі пригадуєте. Відп.: В моїй канцелярії були присутні: пп. Кирчів, Білянський, що є росийським учителем в Олифантї, Методій Кисельовський, Іван Свала, також чоловік, що звуть його Чалим, і крім сих був ще якийсь малий чоловічина, котрого імени не знаю; но він є тут.

Пит.: Чи ви маєте на думцї Митрофана Білущенка, чи Василенка? Відп.: Він зове себе артистом, він є різьбарем.

Судія: Хто називає себе артистом? Відп.: Він називає себе артистом, різьбарем.

П. Снїткін: Чи ви бачили його тут в судї? Відп.: Так.

Пит.: Тепер розкажїть нам на свій лад докладно про те, що зайшло у вашій канцелярії в присутности сих людий, що ви подали їх імена.

П. Ґарван: Я противлю ся такій формі питання, Сьвітлий Суде. Тут треба обмежитись до виказаня суперечности в сих питанях, які він (Нїдел) завдавав сторонї (Марії Кринїцькій) при складаню сего заприсяглого зізнаня.

П. Снїткін: Щоб учинити се, що ви хочете, то я буду мусїв мабуть се загальне питанє розділити на десять питань, що возьме більше часу. Я цофаю що йно поставлене питанє.

Пит.: Чи ви укладали зізнанє у своїй канцелярії? Відп.: Так.

Пит.: Чи вона підписувала на нїм своє імя? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви списували се зізнанє? Відп.: Так.

Пит.: Чи се зізнанє писали ви власноручно? Відп.: Так.

Пит.: Чи зізнанє списане передтим, заки вона положила на нїм своє імя? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви читали їй, що містилось в сїм зізнаню? Відп.: Так.

Пит.: В якій мові ви їй читали? Відп.: В руській мові, в такій, якою вона говорила, в їй материній мові.

Пит.: Прошу розказати тепер Судови і лаві присяглих, що ви їй говорили і що вона говорила вам, заки підписала своє імя на сїм зізнаню? Відп.: Попереду всього, я казав їй розповісти цїлу історію в її рідній мові, і як вона менї сю історію розказувала, то я її писав. Списавши те зізнанє, я переповів його їй рідньою мовою, а потім сказав до неї так: „Се є дуже важне зізнанє... чи ви говорите правду?“ Вона каже: „Так.“ Я кажу: „Чи ви хочете підписати се зізнанє і його заприсягнути?“ Вона каже: „Так“ і підписала його. Потім я, як публичний нотар, дав їй присягу.

Пит: Се значить, що ви випитувались її перед тим, заки уложили зізнанє. Відп: Так.

Пит: Чи хто із сих людей, що були у вашій канцелярії говорив дещо про тих 10 тисяч долярів, що мались їй дати, або чи була бесїда про жениханє з нею котрого із сих людий? Відп.: Нї.

Судія: Значить, не говорено про се, о скільки ви знаєте? Відп.: Так, о скільки я знаю.

Пит: А чи ви знаєте, про що вони говорили, заки прийшли до вашої канцелярії? Відп.: Нї.

Пит: Ну, і чомуж ви не додаєте тих слів: „о скільки я знаю“? Відп.: Я говорю про те, що зайшло в моїй канцелярії; я не знаю, що там було поза тим.

П. Снїткін: Розумієть ся, що я питаюсь, що зайшло у вашій канцелярії. Від.: Так, в моїй канцелярії.

Судія: Ви ставили йому загальне питанє, чи де-що говорено.

П. Снїткін: Я питав ся, чи говорено в його канцелярії.

Судія: Ну, то йдїть дальше.

П. Снїткін: Чи були які сьвідки або які люде, що видїли, як вона підписувала се зізнанє? Відп.: Так, було двоє людей.

Пит.: Чи вони підписали ся яко сьвідки? Відп.: Так.

Пит.: А на що ви потребували підпису сьвідків?

Спротив. — Спротив піддержаний. — Застереженє відклику.

Судія: Коли взагалї се є до річи, то воно належить до допитування прокуратора.

Пит.: Чи ви знаєте п. Деляного? Відп.: Так.

Пит.: Чи Марія говорила де-що у вашій канцелярії при вас, про мниме опубликованє її зносин з всечесним Арсенієм?

П. Ґарван: Так або нї.

П. Снїткін: Відповіжте, так або нї. Відп.: Так.

Пит.: І щож вона говорила?

П. Ґарван: Протестую проти сего.

Судія: Позволяю дати відповідь.

Відп.: Вона говорила, що те, що містилось в сїй статї, було правдою.

Пит.: І як могло се статись, що вона говорила, що зміст сеї статї був правдивим?

П. Ґарван: Протестую проти сего.

Судія: Лїпше, най йде дальше.

Відп.: Під час мого допитуваня її вийшло се на яву, що вона складала вже перед тим зізнанє.

Пит.: Добре. Відп.: Я питав ся її: „чи се та статя, яка була поміщена в часописи?“ Я гадаю, що п. Кирчів піддав менї се, щоб я завдав їй таке питанє і я спитав ся її чи се, що було в сїй часописи про всечестного Арсенія було правдою, а вона відповіла, що так.

Судія: А чи ви бачили сю статю перед тим, заки вони привели її до вас? Відп.: Нї, я не знав нїчого про неї.

Пит.: То ви не знали, що вона взагалї мала прийти до вас. Відп.: Нї.

Пит.: Чи ви знались з ким із сих людей, що до вас приходили? Відп.: Я знав сих людей, що були в моїй канцелярії.

Пит.: Чи вони були вам чужі? Відп.: Нї, сї люде... я їм сказав, що я не позволю їй заприсягати сего зізнаня, доки вона не приведе якихсь людей, що я їх знаю, або що я сам собі таких людей закличу.

Пит.: Кому ви говорили, що ви не відберете від неї присяги? Відп.: Я говорив се п. Кирчову, що не заприсягну її, як вона не буде мати яких своїх краянів.

Пит.: О, то п. Кирчів прийшов до вас перший? Відп.: Так, п. Кирчів прийшов до мене перший.

Пит.: Щож він до вас говорив? Відп.: Він сказав, що має виготовлене зізнанє; я переглянувши його відповів йому: Я не позволю їй присягати на се зізнанє, як вона не приведе до моєї канцелярії своїх краянів, що говорять її мовою та що її знають“.

П. Снїткін: Се значить, що в наслїдок такої вашої розмови, прийшли до вас її краяне? Відп.: Яке є питанє?

Пит.: Я кажу, що в наслїдок сеї розмови, прийшли до вас люде, яких вам було потреба. Відп.: Так.

Судія: А хто був тодї з вами, як ви мали таку розмову з п. Кирчовом? Відп.: П. Кирчів стрітив мене на фронтових сходах мого помешканя.

Пит.: Чи він був лише сам? Відп.: Так, він був лише сам.

Пит.: І він мав приготоване зізнанє? Відп.: Він мав приготоване зізнанє.

Пит: І чи він показував вам се зізнанє? Відп.: Він показував менї зізнанє.

Пит.: А на що він показував вам те зізнанє? Відп.: Він хотїв, щоб я відобрав присягу.

Пит.: Від кого? Відп.: Від женщини іменем Марія Кринїцька.

Пит.: Но її з ним не було? Відп.: Нї, але він казав, що її приведе.

Пит.: Значить, він насамперед прийшов до вас, щоби впевнитись, що ви відберете присягу від женщини, про яку ви нїчого не знали, чи се так? Відповідь: Так.

Пит.: І ви її нїколи не бачили? Відп.: Не бачив, но я сказав: я хочу, щоби прийшли до моєї канцелярії якісь люде, що її знають.

Пит.: Добре, но по-що мали приходити сї люде? Відп.: Її краяне.

Пит.: Но по-що хотїли ви мати таких людей, що її знали? Відп.: Ну, те зізнанє було так важне, що я не хотїв її заприсягати, хиба під сим услівєм, що я довідав би ся від людей, що вона за одна і всьо про неї. Я не хотїв наражати когось на небезпеку.

Пит.: Ну, про се нїхто тут не натякав.

П. Снїткін: Дякую вам, п. Нїдел, я скінчив.

Доказове допитуванє п. Ґарвана.

Пит.: Ви не мислите так, щоб се заприсяжене зізнанє було в її мові, чи може мислите? Відп.: Предмет (про що говорить зізнанє) в сути річи в її мові.

Пит.: Но чи ви кажете, що зізнанє є в її мові? Відп.: Нї, воно не є по славянськи; воно є перекладом на анґлїйське.

Пит.: Чи ви не припускаєте, щоб вона послугувала ся такими словами славянської мови, які не можуть бути буквально переложені на анґлїйське? Відповідь: Вона могла не послугувати ся так високопарними словами, які там є, но вони є вмістні...

Пит. (перебиваючи): Ви не гадаєте, щоб вона уживала якихось слів славянської мови, або й якоїсь иншої мови на сьвітї, які не моглиб бути переложені на мову сего заприсяженого зізнаня? Відп.: О, так.

Пит.: То ви гадаєте? Чи ви мислите, що її запас слів був достаточний... Відп. (перериваючи): Вона сказала...

Пит.: Пождїть хвильку. Чи вона говорила: „він мав полове пізнанє моєї особи?“ Відп.: Вона так не говорила: вона говорила, що він мав полові зносини, сполуку з нею. Я вбрав се иншими словами.

Пит.: Отже вона не послугувала ся такими словами? Відп.: Вона говорила, що він мав з нею зносини. Отсе вона говорила.

Судія: Питанє звучить, чи вона говорила по славянськи або по руськи; „він мав полове пізнанє моєї особи“. Чи вона так говорила, чи не говорила? Відп.: Не як раз так.

Пит.: Добре, но питанє є таке, чи вона уживала таких слів; скажїть: так або нї. Відп.: Я собі не пригадую; я не можу сказати, щоб вона так говорила.

Пит.: Ви не можете сего сказати; добре.

П. Ґарван: Чи вона уміла читати? Відп.: О так, вона уміла читати.

Пит.: Уміла читати? Відп.: Не по анґлїйськи, но вона уміла, я знаю, що вона уміла підписати своє імя.

Пит.: Но ви зізнали що-й-но перед лавою присяглих, що вона напевно уміла читати? Відп.: Чи я так сказав? Я мусїв помилитись, коли зізнав, що вона уміла читати. Я не можу сего сказати, бо не знаю; но вона уміла підписати своє імя.

Пит.: Се добре, но я не питав вас про те.

П. Ґарван: Я вношу, щоб се счеркнути з протоколу.

Судія: Счеркнїть відповідь.

Пит.: Отже, чи вона уміла читати? Відп.: Я не пробував, чи вона вміла читати; я не знаю.

Пит.: Но мимо сего ви тут заявили, що вона говорила, що статя, яка появила ся руській тижневій часописи під наголовком „Свобода“ з дня 25. червня 1908 р., є вірна і правдива. Як могла вона на се присягнути, коли вона не уміла читати? Відп.: Я не знаю, чи вона вміла читати чи нї.

Пит.: Добре, най се буде за відповідь. Хто завів до вас сего клієнта? Відп.: Чи ви маєте на думцї п. Кирчова?

Пит.: Так. Відп.: О скілько знаю то його нїхто не приводив. Він прийшов до мене сам. Я нїколи не бачив його перед тим.

Пит.: Яку звязь має Свала із сею справою? Відповід: Свала?

Пит.: Так. Відп.: Свала прийшов пізнїйше.

Пит.: А що за один сей Свала? Відп.: Іван Свала се молодий чоловік, що має погребове підприємство в Олифантї.

Пит.: Чи ви там знаєте п. Мендельсона, мирового судію? Відп.: Так, я знаю його з Мейфільд.

Пит.: Чи ви знаєте, що він є чоловіком дуже характерним?

П. Снїткін: Протестую проти сего.

П. Ґарван: Я хочу спитати його про щось, що є в сїм заприсяженім зізнаню і се є вступом до того.

Судія: Поки-що я позволю на се питанє. Коли-ж воно не буде мати звязи, то ми його счеркнемо.

П. Снїткін: Застерігаю собі право відклику.

Відп.: П. Мендельсон є чоловіком характерним.

Пит.: Чи він є мировим судією у вашім містї? Відп.: Не в моїм містї.

Пит.: То в однім з дооколичних міст? Відп.: В однім з міст судового округа.

Пит.: Чи ви старанно допитували сю дївчину, заки позволили їй зложити під присягою так важне зізнанє?

П. Снїткін: Я вношу, щоб сю послїдну відповідь сьвідка счеркнути з протоколу на сїй підставі, бо вона є невідповідна, недорічна і невмісна.

П. Ґарван: За одну хвильку, а я її з чимось волучу.

Судія: Внесенє поки-що не приняте.

П. Снїткін: Застерігаю собі право відклику.

Пит.: Чи ви допитували її дуже обережно що-до її лучности з сею справою? Відп.: Я казав їй розказати менї цїлу історію.

Пит.: Прошу відповісти лиш на моє питанє. Відп.: Так.

Судія: Чи ви розумієте питанє? Відп.: Так.

(Продовженє на стор. 6-ій).

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SWOBODA“

(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
184 Hudson Str.,
Published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешкання:
326 Rose Hill Place,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,
manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всеґда з гори.

Ґроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є ґарточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисі, пішліть нам бо без того ми не годні ґроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телєфон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній сторонї картки. Дописи непригожі до друку нищить ся, наколи з гори не було означено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

З під кнута Миколи Вешателя.

Росія, се найбільша держава в Европі. Але сама, корінна Росія, де мешкають питомі Москалї, се північна, неврожайна і студена країна та й не така дуже велика. Решта простору, се великі, неросийські країни, які Росія огнем і мечем загарбала під свою власть, присвоїла собі. Є се колишні великі, самостійні держави, як Україна, Польща, Біла Русь, Литва і т. д. І коли-б так сї народи відірвали ся від Росії, то вона нараз стала-б дуже слабенькою під кождим взглядом, бо вона є сильна власне тими державами, а особливо Україною, краєм „медом і молоком текучим“.

І тому то росийський уряд вічно дрожить о сї краї. Йому вічно здає ся, що ті загарбані краї хочуть відірвати ся. І дїйсно вони вже кілька разів, а особливо Польща і Україна старали ся вибити з під кормиги крівавих сатрапів на московському престолї. Отже, щоби сему запобічи, росийський уряд положив на тих народах свою медвежу лапу і всякими способами старає ся сї всї неросийські народи, як приміром нас, Русинів-Українців, злити в одно з Москалями. Цар і царські опричники хотять, щоб в Росії не було ніяких иньших народів, лиш самі Москалї, та роблять усе, щоб довести до такої нероздїльности своєї держави. Муками, кулями, кнутом і баґнетами примушують усїх „иннородців“ позбути ся своєї мови, своїх звичаїв, попросту видерти з тїла свою питому, народню душу, а замінити її якоюсь московською.

Очевидно, що великий народ не дасть собі так зараз відібрати своєї національности і рідної мови. Кождий бажає бути тим, чим був його батько, його дїд. І народи стрепенули ся, всї як один повстали: в Росії вибухла революція.

Правительство затрівожило ся і в жовтни 1905 року надало „конституцію“. Потім приймов парлямент, один, другий, третий. Два перші цар розігнав, а послів запроторив в тюрми та заслав на Сибір. Се за те, що вони дїйсно хотїли для народу волї і справедливости, а цар сего не хотїв, бо не міг-би тоді безкарно обдирати народ, ґнати його на зарізь за для своїх кількох мілїонів рублїв. І тепер на папери є ще якась конституція у Росії, є і Дума, себто парлямент, але се все про людське око, аби можлекше від жидівських капіталїстів видурювати ґроші на великі проценти. В дїйсности панує днесь в Росії нагайка, кнут і баґнет, безправства і самоволя опричників крівавого ката справляє найдикші орґії.

А Микола Вешатель II. почав опять давити народи, як за часів перед революцією. Головно ходить йому о се, щоб за всяку ціну „інородців“, то є немосковські народи, обернути на Москалїв.

За перших початків теперішньої „куцохвостої“ росийської конституції управнено в дечому також і Українців. Їм було вільно закладати народно-просьвітні товариства, видавати своєю мовою книжки і часописи. Але, як сказано конституція в Росії була тільки про людське око. І ось тепер цар одним указом заказав опять Українцям в Росії закладанє яких небудь просьвітних товариств, а існуючі казав розвязувати.

Царський указ мотивує заборону українських товариств в сей спосіб: „...такі товариства ведуть до поглубленя національних ріжниць і спорів.... З огляду на се орґанізованє таких товариств є недопускаєме і вважаю своїм обовязком вказати, що при полагоджуваню подань о записуванє всяких чужоплемінних товариств, в тім числї українських незалежно від поставлених ними цїлий, місцевий уряд повинен постійно відмовляти записаня....“

Чутки про се, що проти усїх українських просьвітних товариств в Росії насуває ся чорна хмара, ходили вже від давна. І ось ся хмара насунула і загрожує знищити кожде наше товариство. Бо щоб закрити товариство, зовсїм не треба, щоб воно мало якусь особлившу полїтичну мету: вистане лишень, коли таке товариство ширить народню самосьвідомість. І в сей спосіб рос. уряд одним почерком пера відбирає опять 30 мілїонам народу мову, відбирає спромогу просьвічувати у своїм матернім язиці. Царська медвежа лапа положила ся опять важко на нашім народї.

Щож!... Українцям не первина такі драконські укази царів-вешателїв. І коли вони протягом довгих віків не зробили з Українців Москалїв, коли мимо знущань, тюрми і Сибіру наш народ до днесь неперестав бути Українським народом, то є надія, що і тепер не перестане. Ми є народ окремий, відрубний, і таким лишимо ся! Не перемінять нас в Москалїв нїякі царські укази! Що більше, тепер вже навіть і сам сей царський указ називає і уважає нас народом осібним, відмінним від Москалїв, бо сам указ зве Українців иннородцями, себто людьми не московського племени. Признав се також і рос. Синод, друкуючи на нашій мові близько чверть мілїона примірників сьвятого письма, яке розійшло ся до року між нашим народом. Отже видно, наш народ живе, почуває себе і свою мову окремою від московщини, видно, що національна сьвідомість ширшає. Правда, так там під кормигою Миколи Вешателя, як в Галинї та і тут, на вільній земли все ще найдуть ся людцї, що завдяки юдиній заплатї скажуть: „і ми не ми, і я не я“, але богато, дуже богато вже того не скаже. Отже не змосковщать укази цїлих мілїонів живучого народа! Історія знає много таких примірів, що голови царів падали на шафотї, але не знає ні одного такого, щоб указом мілїони зміняли свою народність. І тому й Українцї в Росії, мимо сего нового варварського насильства якось будуть жити. А живий, живе гадає.....

Еще в справі кольонїзації.

Послїдними часами вирнуло питанє і розвинула ся ширша дискусія в справі кольонїзації Русинами Мексика або і якогось відповідного кусника землї в Злучених Державах. З другої сторони всю тогу роботу що до „випікованя“ землї і що до засягненя інформацій звалено на уряд Р. Н. Союза. Уряд Союза цїлком раціонально тоту справу відложив до сегорічної Конвенції, бо в тій справі не міг инакше зробити. Але рівночасно знову зайшла нова справа і дискузія в Свободї про забезпеченє членів Р. Н. Союза на случай старости і нездібности до працї. Як сказав сьвяту правду д. Ів. Ардан, то Союз платить за богато, але аж по смерти члена. Але воно так практикує ся у всїх наших славянських орґанїзаціях, і ми на разї тої системи тримаєм ся; бути може, що зміна наступить, єсли найдуть ся люди та виготовлять якийсь плян після проєкту д. Ардана в справі плаченя після років, і забезпеченя живих членів. Можливо, що дасть ся постарати ся о дім бідних з відповідною фармою, деби немічний і робив по троха та і з запомоги черпав якійсь соки до житя. Ся думка д. І. Ардана є сьвітла, але чи далаби ся примінити практично, то про се я вже цїлком сумнїваю ся. Бо кандидатів на такий „ласкавий хлїб“ знайшло би ся тисячі. А чим дальше, тим булоб їх більше, бо члени з року на рік більше старіють ся і немічніють. Дальше хтоби кваліфікував таких членів? Місцеві уряди, чи Головний Уряд Союза, чи може лїкарське сьвідоцтво вистарчило би? В першім і третім легко булоб справу перевести, але в другім тяжше, бо се булоб получене з великими коштами, хоч би і на саму подорож. Я тут зовсїм не задивляю ся з якогось вузкоглядного становища на сю справу, але якось так мимохіть ворушить ся у мене прочутє, що вона поки що не ввійде нїяк в житє, при теперішних капіталах Союза.

Думки, що до винайденя землї під кольонїзацію, гадаю, суть на разї важнїйші як дім бідних, і тою справою як раз повинен заінтересовати ся загал, як каже д. Беля а не одиниці. Дехто може скаже що нашого свата хочби тягнув ланьцом на фарму, то він не піде; бо деж, каже, я там буду робив як в старім краю, коли я тут маю ґалїр і краватку! А з рештою, тілько фармів оголошує ся на продаж по часописях, що йно бери тай фармеруй а не „бадруй нїкого якимись там комітетами, делеґатами, Союзами і т. и. А однак мимо того таки наш чоловік сидить в майнї чи фабрицї, сидить, хоч і має деякий зайвий ґріш та читає про ріжні фарми на пролаж. Тайна в тім, що він боїть ся рушити з місця та вічно каже: най там, маю ще час... Тай з того прилипне так до свого житя на меншім чи більшім плейзї, що там остає до своєї смерти, яка по більшій части приходить несподївано. Причина того тяжкого руханя є та, що наш чоловік дуже осторожний фінансист, хоч по більшій части на тій осторожности таки дуже зле виходить. Як иньші народи закуплять десь припустїм, гавзи, лоти, або фарми за пів дармо, то аж тогді доперва наш чоловік рушить ся також і сьміло вже платить, хоч в трое нераз дорожше.

Се певно, що не засягнувши точних інформацій, годї заманювати людий у незнані сьвіти на спосіб першого лїпшого аґента, який звичайно захвалює, що і фіґи родять ся на його фармі, а там може і біб не найлїпше вдавби ся. Пригадаймо хочби і „Гладикові фарми“; чиж то не є школа осторожности для нашого чоловіка? Приходжу одже до такого заключеня, що коли буде вибраний комітет до розслїдженя землї в Мексику та коли він переконає ся наочно про правдомовність брошури „Мексиканський рай“, то all right: всї охочі фармерувати горнемо лавою в Мексик. Колиж противно, комітет вискаже ся в некорить Мексика, то що тогді має він зробити? Чи покивати на всю справу головою і плюнути раз на все на кольонїзацію? Нї! і ще раз нї!

Комітет повинен таки зараз безпроволочно оглянути ся за відповідною землею в Злучених Державах. Він повинен се зробити навіть ще і перед подорожею до Мексика. Землї тут богато, тільки не знати, де єсть відповіднїйша для наших людий. І тому треба до сеї справи людий компетентних.

Р. Н. Союз повинен тому мати на будуче аґента або аґентів, котрі шукали би за такою землею і служили інформаціями Членам Союза, як се піднїс рівнож д. Ардан. Сї аґенти повинні бути того рода, щоб до них наш чоловік міг віднести ся з довірєм, певний того, що не буде ошуканий користолюбом, на яких міг би покладати, як на представителя такої поважної орґанізації.

Тих кілька гадок висказав я під теперішну хвилю а поважані читачі чей не возьмуть мені того за зле, але противно, заговорять ще ширше в так важній справі як потреба кольонїзації для нашого народу в Америці.

Демко Хомин.

Зі Скрентон,

хоть може бути в дечім і звідни инде.

Дня 12-го марця відограв „Кружок Драматичний,“ котрий ґрупує ся при Читальни ім. Січинського, штуку театральну „Страйк.“ Штука ся написана о. Н. Струтинським на тлї хлїборобського страйку в Галичинї в роцї 1902, показує вірно, хто був ворогом хлїборобів галицьких а хто їх приятелем і не одному з видців того представленя отворили ся очи; пішов гадками в своє рідне село, спімнув жида-коршмаря, попа-кацапа, збаламученого „Русск-им Слово-м“ реєнтого, тай погадав: В достоту і у нашому селї таке водить ся. Не змилив автор штуки ані на волосок від дїйсности, де ще такі пявки існують.

Представленє вишколеними аматорами випало бездоганно тай і охотно ся грало, бачучи чимало гостий перенятих штукою на салї. Не буду я тут розводити ся над майстрами того представленя, не буду їх іменовати, бо і не знаю як они всї називають ся, але мушу з'упинити ся на одній річи, котра мені впала в око і котрої то річи не так легко можна подибати на американско-руських театрах. Є се декорациї! Чудо декорациї! так і промавляють до руського серця, так з'ображують то галицьке село з церковцею на горбку; тут знов в иньшім актї сьвітлиця своя, рідна, а гостеньки-ж у нїй поприбинані в українські строї так і заманять наше чувство, що ми находимо ся серед своїх рідних, любих братів та сестер там за морем і аж по спущеню заслони приходимо до себе. Але наше серце бє ще живо любовю до свого не чужого. Тай тут не обійде ся без жалю над бідним кацапським людом і без чутя гидоти над їхними проводирами, що за марну копійчину видирають народови те, що є наймилїйше, своє рідне почутє народне. Скрентонська громада справила ті декорациї з доходів представлень театральних, котрі тут часто відбувають ся, а малював їх звісний артист Русин, Михайло Роздільський. Маляр сей здобув собі вже признанє у чужих народів, помимо того, що він всюда цїхує себе Русином, тож пора була-б звернути увагу на него і зі сторони своїх; ми повинні тїшити ся, що маємо своїх синів талановитих і нашим сьвятим обовязком є підтримувати їх, давати їм занятє у нас, а нїколи не кликати до роботи чужих людий, котрі не потрафлять вляти того народного духа до української штуки, що свій чоловік. Скрентонська громада дуже дякує д. Роздільському, що не жалував свого артизму в викінченю декораций.

Що представленє випало знаменито, се заслуга тутейшого учителя д. Кирилюка, котрий докладав всїх старань до єго величности як рівною і самих дд. аматорів, що пильно учащали на проби. Належить ся подяка також і Тейльорським Українцям, що прийшли своїм сусїдам в поміч, а то д. Збудовському, що виступив між актами з деклямацією „Страйк,“ таки власного свого утвору і віддав його з чутєм, по майстерськи, як також дд. Сенюкови і Крайківському, що брали участь в представленю.

Пишучи сї стрічки, приходить менї на гадку, що

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

свого часу, коли я писав допись до „Свободи,“ не забув похвалити ся, що наш Скрентон спасає рука Божа від москвофільської гидри. Нині, на жаль (а на потіху Няньови), вже сего сказати не можу. Явного москвофільства ще нема, але суть людці, котрі бачили в орґанізованю української громади лише свої особисті інтереси, але свого не діпняли, тож тепер потайно зачинають рити. І деж они удають ся? Таж цілком природно, що до „Брехні“; а на щож она в Олифантї існує? Таж на то, аби всяка падлюка мала прибіжище! Тепер нема і одного числа, де-б на хвостї „Брехні“ не була причіплена „телеґрама“ зі Скрентом. Тим людцям на завадї всякий рух, всякий поступ, а найгірше їх то коле, що то всьо робить ся без них. І давай доносити „татунцеви“ о найменьших подробицях цілком невинних, але поперекручованих на їх підлий лад. От хотьби і те: Завязала ся тут школа анґлійської мови і письма. Учить здібний Українець д. Білик. Охотників згуртувало ся дотепер 46 і всї дуже раді і вдоволені — лише брехливому доносчикови Няньовому не в лад, бо той накинув ся, що учитель иньшого віроісповіданя. Тим доперва показав, як він низько стоїть, а нашу громаду підвисшив і показав сьвітови, що де розходить ся о просьвіту, о науку, о знанє, там релїґійні спори на боцї.

Одно щастє, що на тих „побожних“ лисах зараз люди пізнали ся і іґнорують їх та уникають як зарази. А они ходять, мов сновиди і удають „своїх,“ то лише біда, що у них „лисячі хвости“ видко. Ті людцї, то високі риби, що навіть не вагали ся сягати по високі стілцї урядничі в українській орґанізації, і тепер як би не та надїя, що може ще удасть ся їм досягнути того, були би вже давно опинили ся в Няньовім таборі, чого і я від серця їм желаю. Бо чим скорше, тим лїпше. Пізнали ся на них місцеві люди, та пізнають їх тодї і позамісцеві і бізнес урве ся декотрим з них, по котрий витязають лапи в оголошенях до патріотичних руських сердець з окликом: „Свій до свого!“ хоть потайно кують зраду.

Оттаке то дїєть ся всюда по американській Руси-Україні. Скоро лише покаже ся якась народна праця, зараз найде своїх ворогів і коректорів та крикунів, а там де нарід темний, запропащує вечерами своє майно і здоровлє по салунах, де шіп-Мадяр найспокійнійше пасе живіт та встидає ся слово по руськи промовити, такого не зачепить анї Няньова „Брехня,“ не доглянє його анї соколин зір Косового, не дзявкне на нього анї швиденький Слюзар. Чому-ж то так? А, бо тамтой сидить тихо, тай пси на него не гавкають. А як має яку собаку у своїй громадї, заткає їй рот людською працею і — сьвятий спокій.

А тепер кличу до Вас, всї дїячі по цілій американській Руси-Україні: не зражуйте ся дзявканєм собак та не відтягайте ся від народної працї, а дійдемо до цїли. Ціль наша най буде осьвідомити наш нарід національно, просьвітити його культурно, та двигнути економічно через відтяганє його від піятики та деморалїзуючих забав, а приучувати його до ощадности, промислу, підприємства. А наколи нарід буде просьвічений і з непорожною кишенею, а осьвідомлений національно, тодї доперва буде мати силу в Америцї, хочби таку, яку мають Polanders і Bohemian.

Знакомий.

Допись з Сеймур, Конн.

Ми, сеймурські Русини-Українцї жили собі дуже спокійно, поки не появили ся у нас чорносотенні духи, себ то москвофули, котрі дїйсно як царські посїпаки зачали по всїх їхніх шматах обкидати всїх і вся, неналежачих до їх корита. Що дїє ся в їх читальни, котру они так вихваляють, все розкажу. Ся читальня не веде до просьвіти але до ганебної тьми та на сьміх цїлому сьвітови.

Тут наведу пару їх славних подвигів, як поступають вперед. Дня 30-го м. м. зібрали ся всї члени читальнї то є цїлий уряд складаючий ся з одної жінки, писаря і писарчука та кека пива, щоб великолїпно відторжествовати „незабвенну“ память їхнього сьвятителя, Качковського. По збіговиску вся пяна зґрая вибігла на двір і далї напастувати кого лиш придибали на дорозї. Двох чесних Русинів того дня переходило стрітою коло їх збіговиска і вони нуже на них верещати: один гавкав, другий квичав, третий брехав і т. д. Чиста чортівська музика на сором собі. Один з „просьвіщених“ з їх читальнї, сам секретар Б. вилїз з книжкою в руцї, став перед будою, де мають збіговиска і далї на людий вівкати і визивати їх всїлякими прозвисками за то, що вони не хотять стати ся зрадниками Руси-України і не хотять покушати „истинно русской“ нагайки та пренайсьвятїйшої шибеницї. Другою річею є се, що читальники, читаючи москвофільські изданія, вичитали у них, що Бога нема, жид душі не має і т. д. Так сказав рівнож один загорілий член читальнї, П. К. в хатї та далї жінку обкладати кулаками за то, що не дала віри його дурним словам. Яка у них просьвіта, то видно з того, що коли москвофільський патріот „Сокгол“ не сколєктує по кводрику на кека пива, то читальники не можуть безусловно читати анї „просьвіщати“ ся, бож прецїнь вся їх просьвіта, се водка і пиво.

Тепер відзиваємось до Вас всїх щирих Русинів-Українців, щоби таку заразу не пускати до хати, а навіть буком гнати від дверий, бо кацапство се не просьвіта, але роздор і богохульство. А ви, чесні жінки, коли прийдуть які волокити-москвофіли до Вас, то дайте їм доброго прочуханця та яку-таку ленту.. мітлою!

Що ся тичить о. Павляка, то ніяка „рийка“ нїчого о. Павлякови закинути не може і не годна, бо о. Павляк працює чесно на народній ниві. Таких сьвящеників, як о. Павляк жичимо всїм американсько-руським парохіям від цїлого серця. Нехай пропадають безумні наші вороги „яко тает воск від лиця огня“, а ми щирі Русини-Українцї подаймо собі взаїмно руки до любови і згоди.

Наконець ще заявляємо, що що тикає ся дописей в „Поступі“ і „Правді“, то ми собі з них нїчо не робимо, бо знаємо, що ті шмати брехнею воюють і від брехнї згинуть. Всяка худоба з Сеймур вигине вже в короткім часї, як возьмемо ся за буки на москвофульську спину.

Семен Вітяк.

НОВИНКИ.

КАЛЄНДАР.

Март.

24	Ч	Софрона
25	П	Теофана
26	С	Никифора
27	Н	2 п. Венедикта
28	П	Агапія
29	В	Савина
30	С	Алексія чол. Б.

— В Філядельфії, так зовимий ґенеральний страйк все ще ніби треває, але се вже самі аранжери признають, що до „ґенерального“, то значить загального, все ще йому дуже далеко. Вина невдачі головно лежить в тім, що робітники показали ся нездібні до солїдарного виступу в оборонї своїй і товаришів. Говорять тепер про загальний страйк усїх робітників Пенсильвенії. Але чи до нього прийде, належить сумнївати ся. Вже о много лїпше вийшли страйкуючі робітники трамваєві в Трентон, Н. Дж. Там страйк тревав дуже коротенько і компанія сейчас уступила згоджуючи ся на всї домаганя застрайковавшої прислуги.

— Нова пошесть. З Царгороду в Туреччинї доносять, що в околици Яльова, при морю Мармора, вибухла не відома доси пошесть, з котрої умирають дуже люди. В протягу кількох днїв померло більше як 300 осіб.

— Підводним судном до північного бігуна. Відомий данський дослїдник околиць північного бігуна Др. Кемпер, задумав дістатись до сего „вершка“ земної кулї — незвичайним способом. Доктор Кемпер вже від десять лїт працює над будовою електричного судна, яким можна би пливати під водою. Судно се вже скінчене і не давно відбувались з ним проби в морю. Судно збудоване так штудерно, що можна буде пливати в нему безпечно у водї, попід грубим ледом, що вкриває океан на далекій півночи. В судні є апарат до вироблюваня воздуха, яким треба віддихати. Пливати воно буде при помочи електричної сили. Також є заосмотрене сильним електричним сьвітлом щоби було видко їхати в підледнім царстві тьми. До того судно заосмотрене магнетичними апаратами так, що все буде плисти в одному напрямі до бігуна. Чи сим судном справдї можна буде дістати ся до бажаної цїли, про се учені сумнївають ся.

— 300-лїте далековида. В серпни минулого року минуло 300 лїт від дня примінення Галїлеем винайденого ним далековида. Опис того замітного факту, що став ся на площі сьв. Марка в Венеції, зберіг ся в письмі прокурора Джероніна Пруїлї Оповідає він, як в серпни 1609 р. разом з Галїлеем та иншими вийшов на дзвінницю сьв. Марка, щоби видїти чудеса і незвичайне дїланє т. зв. „далековида Галїлея“. От як він описує самий інструмент: „В невеликій трубі находилось два скла, одно із них вижнуте. Коли приблизили її до очий, каждий із нас видїв башту, копулу і фасаду церкви Santa Quistina в Падві. Було також видко людий, що йшли до церкви San Giacomo в Мора на а відтак виходили відти; було видно людий, що сїдали в ґондолю а також незвичайно виразно видїлось все, що дїяло ся на ляґунах“. Весь матеріял, потрібний для виконаня далековида, Галїлей спровадив з Голяндії.

— Відвідини царів. Оноді приїхав до Петербурга болгарский цар Фердинанд з царицею, міністрами і численною дружиною царя. Се перші відвідини болгарского царя по проголошеню Болгарії независимою державою. Перше хоч Болгарія і була королївством, то одна її частина, тай ще в деяких справах була залежною від Туреччини. Російский цар видав пир в честь болгарского гостя, на котрому оба царі виголосили до себе привітні промови. Такі відвидини пануючих мають звичайно більше, або менше політичне значінє. Не диво отже, що дипльомати европейских держав живо заінтересувались сими відвідинами і приписують їм ріжне значінє. Визначнійші політики догадують ся, що відвідини болгарского царя в Росії мають головно на цїли отсе: Тепер на Балканї досить не певне положенє. Між Туреччиною а Грецією непорозуминє і може прийти до війни. Тодї Болгарія схотїлаби завоювати частину Туреччини і в сїй справі болгарский цар хоче порозуміти ся з Росією, щоби на случай чого, Росія підмогла Болгар. Росія очевидно годить ся на все і удає дуже прихильну до Болгарії і до иншых „словяньских“ держав на Балканї, як до Сербії і Чорногори. Росія ніби щиро опікує ся ними як слабшими, а потайки бажає злити сї держави з собою, або инакше забрати їх під свою власть. І як зачувати, то в такій самій справі має незабаром навідатись до росийського царя в Петербург і сербский король Петро. Вже умовили ся в сїй справі і він сего місяця має виїхати до Петербурга.

— Як будуть жити люди на сьвітї за тисячу лїт? Славний американський винахідник, „король електрики“ Едізон, той, що повидумував електричні дива, як телєфон, фоноґраф (така машина, що ловить людский голос і потім передає єго цїлком вірно, наче-б то говорив чоловік), пише в одній американській ґазеті, як будуть жити люди на сьвітї за тисячку лїт. Отже тогочасні люди будуть оглядати такі дива, що тепер переходять вони всякі людскі понятя. Повигадують їх самі люди. Чоловік буде черпати всяке добро для себе із всього, навіть з воздуха, а житє буде достатне і дуже тане. Тодї каждий робітник буде міг так порядно собі жити, як нині король. Тай недуг тодї не буде. Лїкарі до того часу винайдуть певні лїки не лиш на усї недуги, яких тепер не можуть поконати, але знайдуть і спосіб на продовженє людского житя. Загалом, як розвій культури піде так, як думає Едізон, то на земли буде справдешний „рай“.

— Неврожай в Росії. Славний росийский метеорольоґ Грібоєдов запросив думских послів на свій відчит і представив їм марево голоду, який грозить многим сторонам Росії. Сеї зими снїги стопили ся, а потім наступили морози і зціпили землю так глубоко, що вся ростинність вимерзла. Посли повинні проте заздалегідь подумати про спосіб помочи убогому хлїборобскому населенню.

— Російський цар дарував Болгарії три панцирні кораблї, два підводні човна і чотири торпедовцї, все вартости 80 мілїонів корон. Чи зробив се, щоби справдила ся приповідка „взяв японський чорт корову, то не треба й мотузка“, чи може тому що Росія буде будовати нову воєнну фльоту, про що пишемо на иньшим місци — не знати. Але дарунок гарний і король Болгарії Фердинанд поїхав особисто до Петербуга подякувати.

— Дїточа анкета. Між сїльскими дїтьми плоцькой ґуберніі уладжено цїкаву анкету. „Чим — питали їх — кождий хотїв би бути в дозрілім вїці?“ Відповіди характеризують ідеали дїточого віку та села. І так 40 прц. мріє про державні і суспільні обовязки, головно про щастє... народного учителя, громадського писаря і подібних осіб; їм платять ґроші а робота в них легка і т. д. Лише кількох хлопців хотїло бути учителями тому, що їм подобала ся роля педаґоґа. Про сїльське господарство думало небогато хлопців, лише 8 прц. і то під услівем, що мати муть власні фільварки, богато землї і т. п. Один рад був стати Міцкевичом, бо про великих поетів всї говорять і памятники їм ставлять. Иншій волить карієру і славу маляра Матейка.

Таких поетичних вдач, будучих артистів і поетів, було також 8 прц. Сьвященіками хотїли бути немногі, около 6 прц. Один хотїв би єсти на тронї папи, бо така карієра забезпечує доступ до неба. Три висше сьвященика не пішли навіть в мріях. Дївчата раді були стати кравчинями, декотрі учительками, немногі хазяйками. Ідеалом польських хлопців, селянських дїтий, показав ся король Владислав Ягайло, дївчат — королева Ядвіґа

ВИКАЗ ЖЕРТВ

на приватну українську ґімназію в Рогатині, зібраних на хрестинах у п. Михайла Камінського в Scranton, Pa. по 1 дол.: о. Олекса Пристай, Стеф. Чолій, Лакота Іван, Крайківский Юрко, Гриць Ковальчук; по 50 цт.: Гриць Мрикало, Ів. Богуцкий, Мих. Роздільский, Андрух Ковальчук, Петро Кирилюк, Лисак Прокіп; по 25 цнт.: Іван Іванишин, Ів. Ткач, Іван Бойко, Марія Чолій, Йосиф Запоточний, Евдоха Калакука, Анна Лисяк, Ірина Лакота, Василь Гадупяк, Мих. Кушнір, Василь Горлатий; Розалія Сенюк 15 ц.

F 49 Разом $10.90.

На хрестинах у молодого „Шершеня“ зібрано на приватну українську ґімназію в Яворові. Зложили по 1 дол.: о. Ол. Пристай, Вас. Гришко (старий Шершень), Роздільский Михайло, Н. Василев; по 50 цт.: п-ні Антонїна Ґнус, Василь Ґнус і Петро Кирилюк. Разом $5.50.

На товар. ремісниче „Зоря“ у Львові, за почином п. Василенка Евгенія зложили: п. Евгеній Василенко $5.00; по 1 дол.: о. Олекса Пристай, Мих. Роздільский, Вас. Ґнус, Василь Гришко (Шершень) і Петро Кирилюк. Разом $10.00

Грошї вислано на руки комітетів, збираючих жертви.

Скрентонець.

Нові книжки! Читайте!

Найновійші книжки. Найкрасше зужиткуєте свої вільні від працї години коли будете читати:

Дорогою памяткою зі справи М. Січинського про убитє гр. Потоцького під назвою: АКТ 12. ЦЬВІТНЯ 1908, друге доповнене виданє, зміст: І. Акт 12. цьвітня 1908, ІІ. Суд над Мирославом, ІІІ. Нова розправа. 200 ст. в гарн. опр. з золотим написом і порт. Мир. Січ. лише ..... 75 ц.

Новий Projekt na zniszenie Rusi або як Поляки гнобителї збирають ся згубити Рус.-Україн. нарід, 48 стор. ..... 10 ц.

Українство а москвофільст. 25 ц.

Цар Голод ..... 25 ц.

Начерк соціольоґії ..... 45 ц.

Порадник для аматорських театрів ..... 20 ц.

Про батька козацького Бог. Хмельницького ..... 35 ц.

Житя ростин — анатомії і фізіольоґії ..... 30 ц.

Сьпівомовки, С. Руданський ..... 30 ц.

Пропащий час — Укр. під московським царством .. 15 ц.

Народний Декляматор ... 60 ц.

Отаман, читанка січова ... 25 ц.

Кайдашева сїмя ..... 30 ц.

На далекій півночи ..... 50 ц.

Ілюстроване Укр. Руське Письменство в житєписях ..... 50 ц.

Лис Микита четв. вид. ... 50 ц.

Слово Правди, письмо Митрополиту Антонію від Гр. Петрова ..... 15 ц.

Лист шинкаря до чорта з відповідию ..... 15 ц.

Розкази про Москалїв .... 15 ц.

Хто замовить книжок за $2.00 той дістане в дарунку образ „Найбільші сини України“ 23 портрети 16x22 цалїв або стінний календар в 3 кольорах з портретом М. Січинського в тюрмі. Пишіть по наш великий цїнник. Наша адреса:

RUSKA KNYHARNIA
435 Selkirk Ave.
Winnipeg, Man., Canada.

ОГОЛОШЕНЄ

Подає ся до відомости загалу, що я даю добрі місця для людей потребуючих роботи, а именно відсилаю в майни і на фарми так самотних як з родиною.

Інтеліґентних людий, владіючих язиком німецьким і анґлійським даю до реставрантів, готелїв і сальонів.

I. Rykszynski,
Labor Agency 12-5
423 E. 5-th st., New York.

ДОБРЕ ЗАНЯТЄ ДЛЯ МОЛОДИХ ЛЮДИЙ.

Фабрика шкла The Brookfield Glass Co. в Old Bridge, N. J., 35 миль віддаленя в Ню Йорку, дасть роботу для мущин в вїці від 16 до 35 лїт. Тут є велика спосібність научити ся на фахових робітників. При роботї від штуки такі робітники заробляють від 2 до 5 долярів денно, залежно від їх вдібности. Початкова платня 1.25 дол. денно. Виплата що два тижнї. Помешканє можна тут найти у Русинів і Поляків, котрі мешкають в сусїдстві фабрики. Зелїзниця коштує з Ню Йорку 88 цнт.

Адреса: **The Brookfield Glass Co., Old Bridge, N. J.** Офіс в Ню Йорку: **2 Rector Str.** Трени відходять в Пенсильвенського дїла: 5·28 P. M. і 9·24 A. M.

Пошукуєть ся аґентів,

котрі продавалиб асекураційні полїси здоровля і на случай припадку; полїси є в цїні 1, 3 і 5 дол., на рік. Даємо добру винагороду. Аґенти мусять говорити по анґлійськи. Зголошуватись треба на адресу:

HARRY NOE. 11-12
150 Nassau Str. New York, N. Y.

Руско-Анґлійский ТЛУМАЧ

з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови.

Сторін 256. Тверда оправа. Ціна 60 центів. Замовляти у:

And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.

Агентам дають значний опуст.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.
Їх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсїдатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсїдатель:
Федор Ґут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чегін, Clevelan l, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave. Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 391 Maple Ave. Kingston, Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин,
Box 112, Elizabeth, N. J.
адреса мешканя
326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — Принимає членів до 45 літ жита.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.
В разї смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.
Посмертне за дїти від $15.00 до $300.00.
В разї утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00.
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Если отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

ЦІНА І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинги братств і товариств належачих до Р. Н. Союза помищає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для братств і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в ґотівці. В противним разї оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тїльки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній сторонї папіру.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає нїяких поквітованьь.

Відозва

до Всїх Вп. Секретарів і Орґанізаторів Відділів Р. Н. Союза.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали деклярацій без виповненя сьвідоцтва лїкарського, яке находить ся на другій сторонї деклярації, позаяк такі не будуть приняті.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано на яке посмертне член хоче належати, кілько має він і його жена лїт, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, умівчий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і присилати враз з деклярациями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза.

Д. Капітула, гол. преде. **Т. Лабовський,** гол. рек. секр.

Ч. 1250. КВІТ $400.00 на чотириста долярів, котрі п. Михаїл Юрч отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Cleveland, O. марця 14. 1910.
Михаїл Лазука.

Сьвідки:
Іван Миляничь,
Іван Галушак.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 102.
Іван Пудик предс.,
Михаїл Лазука секр.

Ч. 1247. КВІТ $1000.00 на тисяч долярів, котрі п. Юлія Малютич отримала як посмертну запомогу по мужу Кость з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Monessen, Pa. марця 12. 1910.
Сьвідки:
Стеф. Цимбала,
Василь Сивик.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 62.
Стеф. Цимбала предс.,
Николай Сивик секр.

Ч. 1241. КВІТ $844.95 на вісїмсот сорок чотири долярів 95 центів, котрі п. Пайза Романюк отримала як посмертну запомогу по мужу Михаїл з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Hazleton, Pa. .....1910.
Пайза Романюк.

Сьвідки:
Е. Лембик,
А. Романчак

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 85.
Мих. Мих. Мардиняк предс.
А. Романчак секр.

Ч. 1242. КВІТ $155.05 на стопятьдесять пять долярів 5 центів, котрі місц. уряд отримав як похор. кошта по Михаїл Романчак з Головної Каси Руского Hazleton, Pa. .....1910.
Пайза Романюк.

Сьвідки:
Е. Лембик,
А. Романюк

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 85.
Мих. Мих. Мардиняк предс.
А. Романчак секр.

Ч. 1251. КВІТ $400.00 на чотириста долярів, котрі п. Гаврило Слива отримав як посмертну запомогу по жені Еві з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці

Mt. Carmel, Pa.....1910
Гаврило Слива.

Сьвідки:
Василь Карляк,
І. Трохановский.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 2.
Дим. Коропчак предс.,
Іван Воргач секр.

Рух

в відділах Р. Н. Союза.

SWOYERS, PA. бр сьв. Арх. Михаїла, від. 197 подає до відомости членам, а іменно: Ілько Гурин, Михайло Пелешок, Юрко Іванишин, Юрко Сарахман, щоби ся зголосили до секретаря до 14 днів, бо як не зголосять ся будуть виключені з брацтва і Р. Н. Союза. — Анд. Лужецкий секр. Box 117, Swoyers, Pa.

PERTH AMBOY, N. J. бр. сьв. О. Николая від. 104 Р. Н. Союза подає до загальної відомости всїм своїм членам, що на річнім мітингу вибрано слїдуючий новий уряд: Вас. Козак пр., Панько Проць з. пр., Дм. Степась секр., Теод. Ющик з. скр., Н. Ваверчак кас., Мих. Вітів з кас., контр. комісія Нит. Кукурудза заст. Павло Падляк, до фани Ів. Козак, заст. Стеф. Капцьо, кап., Йосиф Когут госп. маєтку, Ілько Федин двер. — Дмитро Степась секр.

NEWBURG, N. Y. бр. сьв. О. Ник. від. 176 подає до відома, що мітинґи відбувають ся в кожду другу неділю по першім в Hendrick Hudson Hall. Новий уряд на рік 1910 вибрано на дни 13. марця слїдуючий: М. Яблонський пр., Ад. Стечинський з. пр. Ів. Поповик скр., П. Масловський з. скр., М. Бережняк кас., Ал. Паньків, Н. Шманько дез. хорих. Адр. бр.: John Popowyk, 24 Edward st., Newburg, N. Y.

Пошукуваня осіб.

(Оголошенє в сїй рубриці коштує по 2 цнт. від слова).

— Де є Василь Хомик, що перед 3-ма роками перебував в Auburn, N. Y. Походить з горлицького повіту. — Paza Chomik, 25 Monroe st., Auburn, N. Y.

— Де є Михайло Малїцкий. Має перебувати десь в Геркімер, Н. Й. від 11 лїт. Хтоб про него що знав нехай повідомить: Anna Malicka c|o Ruth. St. Raph. Empl. Bureau, 822 N Franklin st., Philadelphia, Pa.

— Ратуйте мою жінку! Голубонька моя сизокрила полетїла з Владком Старух, походячим з Доброї, повіт Сянік, та не дає найменчої вістки про себе. А тут певно вже їм біда доскулює, бо сї таляри, що прилипли до неї, мусїли вже розкотити ся. Може навіть і голод її досколює з її старухом, а я навіть не знаю, куди для неї післати гроші. Старух є чорнявий, сиві очи, високий на 6 стіп а вона, моя жіночка, називає ся Мілька та походить з Шквірного, пов. Горлиці. Всяка відомість урадує моє серце, бо буду принайменче знати де для моїх голубят післати шнурок. — Ant. Czipanczak, 28 Clipert str., Detroit, Mich.

— Учитель з старого краю пошукує занятя. Зголошеня: „N. John" Coaldale, Pa.

Дрібні оголошеня.

(Оголошене в сїй рубриці коштує по 3 цнт. від слова).

НОВІ КНИЖКИ.

Хто хоче научити ся ноти?
Підручник на скрипки .. $3.50
Домовий лїкар $1.00
Мапа цїлого сьвіта $2.00
Аґентам і книгарням опуст.
BOOKS IMPORTERS
Box 21, South Pittsburg, Pa.

Русини Пітсбурґа!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ,
ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо **корабельні карти** на найлїпші лїнії, а **гроші** до краю висилаємо по почтовім курсї

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, **Pittsburg, Pa.**
й. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, уп. банк.

Календар-Провідник

на рік 1910
тепер лиш **25** цнт.
Пишіть до
EUG. HWOZDYK
705 Mint Alley, S. S. Pittsburg, Pa.

Позір Братства!

Роблю всї братські річи найлїпше і найкрасше, з найлїпшого матеріялу за дуже приступні ціни і за роботу ґварантую. Продаю книжки і на жадане посилаю цїнник.

Єсм довголїтним членом Р. Н. Союза. Проч з чужими; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

ПРОЦЕС.

(Продовженє зі сторони 3-ої.)

П. Ґарван: Коли не розумієте питань, то скажіть се. Від.: Я єсм перший раз в судї за сьвідка

Пит.: Ну, ми знаємо, як лихими сьвідками є правники. Слухайте тільки і відповідайте на мої питаня. Ви не дозволили-б молодій дївчинї зізнавати щось під присягою проти високого достойника якоїсь церкви без як найбільшої осторожности і обачности, чи не так? Відп.: Так, се як раз моє становище.

Пит.: Чи ви знали, що в сім зізнаню містилось обвиненє, яке раз на все підкопало-б церковну карієру сего чоловіка, коли-б воно показалось правдою? Відп.: Так.

І ви написали в сім зізнаню, що вона зізнавала під присягою для о. Арсенія по оголошеню (статї). Відповіджте лише: Так або нї. Відп.: Так.

Пит.: І ви знали, що вона зізнавала перед мировим судією Мендельсоном. Відп.: Я не був певний, перед ким вона зізнавала.

Пит.: Чи ви не питали ся її, серед яких обставин вона складала се зізнанє? Відп.: Ну, я питав ся її...

Пит.: Лише одну хвильку. Відп.: Так.

Пит.: Позвольте менї ще вас спитатись, чи ви знали, що вона служила у мирового судії, Мендельсона? Відп.: Сего я не знав.

Пит.: То ви сего не знали? Відп.: Що до сего не єсм певний; не можу сего сказати.

Пит.: А чи ви не знали, що вона складала перед мировим судією Мендельсоном зізнанє, яке очищало о. Арсенія? Відп.: Я знав...

Пит.: Дайте лише відповідь. Відп.: Так, но я хотїв би се висьвітлити...

П. Снїткін: Я дам вам нагоду се висьвітлити, коли він вам не дає.

П. Ґарван: Чи ви не зносились устно або письменно з мировим судією Мендельсоном що до сеї справи? Відп.: Нї.

Пит.: А про те ви написали в зізнаню, яке складала ся дївчина так: „Дальше зізнає заприсяжений сьвідок (deponent), що якийсь Яцко Адамяк і всечесний Арсенїй Чаховцов погрозами і викликанєм в мене великого страху о мою свободу, змусили мене підписати сей документ, написаний по анґлїйськи, котрого змісту я не знаю, про зміст котрого то документу менї не розказано." Ну, і чи ви, як казали їй се підписати, вірили, що мировий судія Мендельсон позволив би, аби вона підписала перед ним якийсь такий документ?

П. Снїткін: Протестую проти такої форми питаня, тому, бо воно, по перше наводить факти, на які нема доказу, бо після зізнань, сьвідок не знав, що мировий судія Мендельсон виготовляв се заприсяжене зізнанє....

Судія: Спротив ухилений.

П. Снїткін: Застерігаю собі право відклику.

Пит.: Яке-ж є питанє? (Питанє повторив стенограф). Відп.: Так, перед тим...

Пит.: Так, се ваша відповідь. Хто то є сей Чалий, який тут має бути? Відп.: Він є тут на коритари, се молодий чоловік.

Судія: І що він за один? Відп.: Він є Росіянином.

Пит.: Добре, но се не дуже ясно. Ми маємо тут много Росіян. Чим він є у вашій місцевости? Що ви знаєте про него? Відп.: Він перебував в Олифанті і мав звязь з росийською церквою. Я не знаю, яке там мав він занятє, чи він був паламарем чи псаломщиком, я не знаю. Я видав його в містї.

Пит.: Чи він був вашим клієнтом? Відп.: Я не мав з ним нїякого діла.

П. Ґарван: Хто ще там був? Відп.: П. Методій Кисїлевський...

Пит.: Чи так само з великою осторожностю, з якою як знаю, ви допитували сю дївчину, що складала так страшне зізнанє, допитувались ви її і що-до уродин дитини? Відп.: Нї.

Пит.: То ви не допитувались? А чи ви допитували її що-до смерти дитини? Відп.: Коли менї дописує память, то дитина тодї жила.

Пит.: То дитина тодї була ще не вмерла? Відповідь: Нї.

Пит.: Чи ви питали ся її про лїкаря, який був при нїй? Відп.: Нї.

Пит.: Або чи ви питались її про обставини, серед яких народило ся дитя. Відп.: Нї.

Пит.: Чи ви довідували ся від неї про се, що в марті 1907 р., три місяцї перед уродинами дитини, вона витягнула варрант на арештованє Андрея Преташа, яко батька дитини? Відп.; Нї.

Пит.: То ви сего не вивідались? А чи ви питали ся її, чи перед народинами дитини вона звірювала ся коли перед якою людською істотою з сим фактом, що дитина походила від о. Арсенія? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви довідались, що вона звірювала ся, чи нї? Відп.: Вона сказала...

Пит.: Нї, а може ви довідали ся від кого иншого, що вона звірювала ся чи нї? Відп.: Нї, нї.

Пит.: Чи ви вивідували ся про повитуху, що була при нїй? Відп.: Нї.

Пит.: Як довго ви допитували її взагалї? Відп.: О скільки собі пригадую, то вона могла бути в моїй канцелярії більше як пів години.

Пит.: Більше як пів години? Відп.: Так.

Судія: Говоріть так, щоби й послїдний судія присяглий міг вас чути. Відп.: Так.

П. Ґарван: І ціле доходженє, яке ви провадили, заки виготовили зізнанє і казали їй підписати, тривало лише сеї пів години, чи так? Відп.: Так, більше як пів години.

Пит.: То в суть сего заприсяженого зізнаня Марії Криницької впровадив вас обжалований Кирчів, що держав в своїй руцї зізнанє непідписане, чи так? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви мали перед собою тамто зізнанє, (Кирчова), як виготовляли отее зізнанє? Відп.: Так.

П. Ґарван: Я скінчив. (Дальше буде).

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Відозва.

Позір!! Братя Русини!!

Сего року має ся відбути в цілій північній Америці, де мешкають і працюють сотки тисячів народа нашої руської народности, конскрипція. Власти державні (стейтські) по цілім сьвіті роблять таку конскрипцію (спис людей) до статистичного виказу (перегляду), кілько душ прибуло в краю, чи державі за 10 лїт. Кромі тої цїли, щоби переконати ся кілько душ прибуло, або убуло в дотичнім краю, — конскрипція не має иншої цїли — отже най наші люди не боять ся нїчого, але най охотно приступлять до спису (до конскрипції). Але, щоби нас Русинів не вписувано як Поляків, або Москалїв, або Мадярів, а лише Русинами і аби не вийшло таке, що будуть в Америцї всї народности, лише Русинів не буде, що може ся стати дуже легко тогди, коли один Русин дасть ся записати як greek, другий, як hungary, иньший як Russian, а ще хто другий, як polish, або slavish, тому наш Високоблагородний Мг. Шершень постарав ся о вибите **тикетів**, на котрих подасть ся формуляр (спосіб), як наші люди мають ся вписувати в конскрипції (по анґлїйськи і по руськи). Хто не уміє писати, або і говорити по анґлїйськи подасть урядникови **тікет** і справа з конскрипцією скінчена. Мг. Шершень кланяє ся і просить всїх щирих патріотів, отців духовних, учителїв-дяків, урядників брацтв і т. д. словом усїх щирих приятелїв нашої руської народности зголосити ся по такі тікети на адресу: Sherszeй 439. N. 6. Ave Scranton, Pa. подаючи, яке число тікетів переслати і свою адресу, залучаючи на пересилку 25 центів від тисячки. За друк, папір і труд Шершень не жадає нїчого, хиба одного, а то: щоби не дай Боже котрий з Русинів не замінив ся в ляха, або мадяра — бо то була би здрада народна, або як то кажуть хрунївство!!!. За здраду — хрунївство Шершень заплатив би своїм острим жалом і то не раз, або два, але платив би хруневи так довго, доки хрунь не спух би як „нитка". Тож Русини стережіть нашої чести і народности, щоби нас не утопили в американськім океанї вавилонської мішанини, але щоби сьвіт знав **що і ми нарід!!!**

Szerszen 439 N. 6. Ave.
SCRANTON, PA.

Дещо з житя в Watervliet, N. Y.

Майже в кождім числї „Свободи" читаємо рїжні цїкаві відомости, якто наші братя Русини з кождим днем поступають на перед; тож і ми хочемо написати кілька слів про наше жите-буте.

У нашім містї Русинів богато і всї роблять, бо роботи тепер доволї щоб тільки здоровлє Бог дав, то і грошики би в кишенї дзеленькали. Лише з одним нам не добре, а то, що наші Русини не всї одного духа. Але все таки, хвала Богу, разом тримають ся, та о свою гр.-кат. віру та о церков як найкраще старають ся.

В минувшу недїлю, 13. Марця члени Аматорського Кружка з Когус, Н. Й. відограли у нас представленє під заголовком „За сиротою Бог з калитою".

Вечером того дня в гали церковній зібралось богато гостий, як своїх так і чужих, щоби подивитись на своє руське представленє та почути милозвучної гармонії руської пісні.

Точно 15 мін. по 7. виступили Аматори на сцену і зачали грати. Штука випала дуже красно. Всї аматори зі своїх ролї вивязались так знаменито, що вибагливий критик мусить тримати язик за зубами. Мусимо тут згадати про Андрія Полїщука, гравшого ролю „писаря". Він то своїм комічним захарактеризованєм та параґрафами забавив всїх гостий доволї.

Честь Вам і слава Когуські аматори! Дай Боже щоби за Вашим приміром, пішли всї Русини, а тодї „в наше віконце загляне ясне сонце".

Єсли би то по наших плейзах відбувались подібні представленя то певно блуди наших людий дуже би зменшились, та кождий уважав би себе Русином та не пхав би носа до кривославного багна.

А тепер складаємо сердечну подяку аматорському кружкови з Когус за відогране сеї штуки на дохід нашої церкви, котрий виносив вище 55 долярів. Дякуємо також п. Андрію Полїщукови, що тим всїм заняв ся, як і п. Малїґловцї і всїм членам аматорського кружка, котрі брали участь в тій штуцї.

Най Вам Бог за Ваш труд стократно винадгородить та дасть сили на дальше працювати.

Комітет церковний,
з Ватервлїт, Н. Й.

Із тайн природи.

(Дальше).

II.

Сьвіт ростинний.

Усї тїла находячі ся на нашій земли можемо подїлити на два головні віддїли: тїла мертві і живі. До мертвих зачисляємо усе те, що не зміняє анї своєї форми, анї не потребує нїякої до поживи свойого існованя. До сьої ґрупи належать мінерали, то є камінє, металї, вода, воздух і т. д. Під тїлами живими розумїємо усе те, що може о власній силї рухати ся, рости, розмножувати ся. Отже тут належать ростини, звірі і люди.

Розпічнемо від найпростїйших обявів житя. Його слїдно у ростин.

Погляньмо кругом себе. Яка велитенська рїжнородність у ростиннім сьвітї, скільки рїжнораких форм, барв, відтїнй. Під нашими ногами стелять ся шовкові трави, над ними колише ся пахуче зїлє, засїяне неначе зорями рїжноманїтним цьвітом, пахучим, як подув із раю. Висше зїля виетрілюють корчі о всїлякім листю, а по над сим усїм гордо купають у високих хмарах свої чола височезні дерева. А від їх гиля йдуть якійсь таємні шуми, шепти, якась незнана музика, неначеб вони, сї старезні дуби, буки, сосни, граби розповідали якусь казань про закляту царівну, про незнане щастє, що раз колись було між людьми і полинуло у засвїти, щоб не вернути нїколи.

Чудова є природа, а хто її полюбить, найде у ній незмірими богатства для духа і тїла. Придивім ся близше сій чарівниченцї, бож кождий листочок, кожда травка є повна руху і житя. Коріня черпають з землї поживні соки для ростин замінюючи сї соки над землею у чудові форми; тут знова листки вдихують з воздуха корм, заповняючи його в заміну пахощами; сонце красить цьвіт у дивні відтїни барв; додаймо до сего рої золотих мушок і комах, що бренячи лїтають понад цьвіти, а переконаємо ся, що навіть в найтемнїйшім кутику лїса пульсує не менче буйне житє, як на найлюднїйшій вулици великого міста. І захоплює нашу уяву се повне поезії, повне чарів краси житє ростинного сьвіта, однак гадаємо, що ся поезія і краса нїчо не стратить на своїх чарах, коли ми будемо старати ся пізнати права, які рядять житєм ростин, коли пізнаємо їх спосіб живленя ся, їх условини житя.

Передовсїм бачимо поміж ростинами величезну рїжноманїтність. Дослїдники до тепер знають про 200.000 родів всїляких ростин, та рік річно до того числа прибувають ще нові. Помимо однак так величезного числа родів ростин, дадуть ся вони, так само як барви і первнї, подїлити на певні головні роди, почавши від найнизших ростинних утворів, називаючих ся поростами, до яких вчислюємо мох, гриби і плїснь, дальше зїлє, як трави, збіже, ярини, опісля корчі, як аґрест, рожа, ялівець і т. п., та наконець дерева, як яблонь, дуб, липа і иньші. Се суть чотири головні віддїли, які обіймають увесь ростинний сьвіт.

Кождий з тих віддїлів розпадає ся на незчислену скількість підвиддїлів, родів і підродів, яких однак за для тїсних рамок сеї праці годї поіменно вичисляти. Однак не тяжко буде кождому з нас відгадати, до якого віддїлу зачислити якусь ростину, коли пізнаємо рїжниці, які заходять поміж віддїлами ростинного сьвіта.

Приймаєть ся передплата на щомісячник

„ЕКОНОМІСТ"

(VII рік видання)

орган „Краєвого Союза Ревізійного" у Львові, присьвячений теоретичному і практичному освітленю питань кооперації і економічного життя взагалї.

В 1910 році в „Економістї" будуть містити ся реферати, які мають бути приготовлені до І. національного кооперативного конґресу.

Передплата річна виносить 1.50 дол.

Адреса редакції і адміністрациї: Австрія, Львів, Ринок 10.

При „Економістї" видає ся популярний ілюстрований кооперативно-економічний місячник „САМОПОМІЧ".

Передплата річна на „Самопоміч" виносить 0.50 дол.

Видає: Краєвий Союз Ревізійний.
Одвічальний редактор: О. Саєвич.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Ім. з 17 камінями **желїзничий годинник** для мущин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з гварянцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціяльно вироблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і гварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за вворот пересилки, в тим привілейом, що кождий може його оглянути, і если єму не подобає ся — то тодї не потребує платити абї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Россійско-Американська Лїнія.

Одинока без пересїдання поміж Америкою і Росією.

(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ

відпливають в Ню Йорку:

„Литуанія" — 6-то цьвітня 1910 о год. 2-ій по пол.

„Россія" — 20-го цьвітня 1910.

Цїни шифкарт:

До Роттердаму.	*До Лівадії.*
$31.00 — III кляса —	$38.00
$33.00 III уліпшена кл.	$40.00
$43.00 — II класа B —	$50,00
$50.00 — II кляса A —	$60.00

З Лібави:

II кляса A $57.50 — II кляса B — $52.50 III кляса $38.50.

Кромі того пасажири III-ою клясою платять $4.00 як таксу жадану американським правительством. 2—5

A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

РУСИНИ! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА.

МЕТАЛЕВІ ОБЦАСИ і ЗАПЯТКИ

Зроблені з стали

Для майнерів, ваинярів, фармерів і всїх, що роблять при тяжкій роботї. Піддержують стопу. Зроблять ваші черевики як нові. Легкі до прикріплення. Шевець вам їх наложить. Купите їх у вашого продавця чоботів. Суть лекші від шкіри, і віколи не знищать ся.

Пишіть по цїнник.

UNITED SHOE MACHINERY CO.
BOSTON, MASS.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК.

Кождий вечерами може заробити 3.00 доляри. Прошу написати до нас по інформації. Хто у нас купує книжки, дістане гарний дарунок. Пишіть по цїник руських книжок на адресу:

5-13 **JOHN IWANICZ,**
157 Midle Ave., Garfield, N. J.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку **Доктор прав**

ЮЛІЯН ЧУПКА

Конвулярний комісар.

Полагоджує всї справа в Галичинї. Процеса спадкові і грунтові Відберє гроші від довжників. Справи військові. Опорядженє контракти, повномочія і всї иньші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї виписи гіпотечні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.

Адрес почтовий:
JULIAN CZUPKA, LL. D.
3 N. MAIN STR. WILKES-BARRE, PA.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Нїчо не помагає скорійше в деяких звихненях, здавленях, напруженях мязів, ревматизмі, невральгії і усїх тим подібних болях, як натирана PAIN EXPELLER-ом

По всїх другсторах в цїні 25 і 50 цит.

F. Ad. Richter & Co, 215 Pearl Str. New York

Правнича і нотаріяльна канцелярія

переводить найтяжші процеси, владжує рїжні документи, як контракти, повновластя, довжні скрипти, цесії, інтабуляційні подання і др., як взагалї

всякі справи судові у старому краю.

7

Пишіть прямо на сю адресу:

B. Jakubowski & Son
450 Fourth Ave., PITTSBURG, PA.

РУСИНИ! Спомагайте своїх Русинів. — Посилайте гроші до краю, купуйте шифкарти в Руській спілцї **RUTHENIAN EXCHANGE CO., 184 HUDSON STR., NEW YORK.** Удавайтесь також до неї в справах ґрунтових і військових, котрі ся Спілка точно виконує.

Для Церков

виконує всякі роботи з обсягу різбарства і позолотарства як:

Іконостаси. Вівтарі, Кивоти і ин.

бувший управитель різбарскої і позолотарскої робітні в Товаристві для розвою рускої штуки у Львові.

Іван Луговяк,
c/o German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

Хороби мужеські.

Коли Ви єсьтє хорі та потребуєте доброго лїкаря, удайте ся то мене з повним довірєм, а я Вам скажу, чи можете бути вилїчені, чи ні. Се не робить рїжницї, як довго єсьте хорі та на яку недугу, не робить рїжницї, що Вам сказали другі лїкарі, але если єсьте хорі, приходїть до мене. — Моя 26-лїтна практика лїкарська та досьвід в тім краю і за границею дозволяють менї розпізнати і вилїчити всяку недугу, яку узнам вилїчальною. Недуги лїчу скоро і скуточно.

Хороби венеричні (секретні) і заразливі. Сї хороби лїчу своєю питомою методою дуже скоро і так, аби більше не вертали ся.

Хороби скірні як: короста, викиди, прищі, сверб, рупгура, лишаї, випаданє волоса і т. п.

Хороби крови як затроєне крови, ревматизм і иньші.

Хороби жолудка і утроби.

Хороби нирок. Простуда нирок, тяжка моч, простуда пїхура, каміне в пїхури, запаленє нирок, пїхура, біль в пахвинах і т. д.

Хороби нервів невральгія, біль крижей, перестрах в часї сну, дерте в костях і т. д.

Сї недуги і много иньших лїчимо совісно і в як найкоротшім часї.

F 50

АДРЕСА: **628 Penn Ave.** — **L. A. KELLY** — Другий поверх. — АДРЕСА: **Pittsburg, Pa.**

Офісові години: Що дня від 9-ої рано до 8-ої в вечора. В неділї „ 10-ої „ „ 3-ої по полудни. 12-15

ДАРОМ! одна пачка славних лїків „GALEN."

Чи Ви хорі? Лїки „GALEN" вилїчили тисячі людий, вони вилїчать і Вас. Пощо платити великанські суми грошей за лїченє, наколи Ви можете вилїчити себе самі.

Пришліть свою точну адресу, імя і проввиско, а ми Вам вишлемо відворотною почтою прібний лїк „GALEN" цїлком даром.

1. **RUMATINA** лїчить ревматизм, невральгію, пухлину і т. п. недуги. Цїна 3 дол. Прібка даром.
2. **PEPSOLA** лїчить болїзни жолудка і т. п. внутрішні недуги. Цїна 3 дол. Прібка даром.
3. **FORTOLA**, патентований лїк для нервозних, ослаблених та утративших полові сили. Цїна 5 дол. Прібка даром.
4. **SANGUINOLA** вилїчує малярію, пропасницю, лихорадку, малокровність, біль носа, очий і горла. Цїна 4 дол. Прібка даром.
5. **ASMOLA** лїчить зі знаменитим успіхом всї грудні болїзни, як чахотку, астму і хронічний кашель. Цїна 3 дол. Прібка даром.
6. **VIROLA** вилїчить в короткім часї гемороїди і затроєне кров. Цїна 3.50. Прібка даром.
7. **HEMORA** знамените средство проти гемороїдів, викидів і т. п. недуг. Цїна 3 дол. Прібка даром.
8. **MERPOTA** цїлковито лїчить сифілїс, трипер і рани на тїлї. Цїна 3 дол. Прібка даром.
9. **PELOCRESE** являє ся хорошим лїком проти випаданя волоса і болю голови. Цїна 3 дол. Прібка даром.
10. **PROFILACTA** в короткім часї вилїчує жіночі недуги, як неплодність, нерегулярні періоди, білі уплави і т. п. Цїна 3 дол. Прібка даром. — Адрес: 11-14

GALEN CHEMICAL CO.,
227 WEST 74-th STREET, NEW YORK CITY.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

COPENHAGEN SNUFF

ГВАРАНЦІЯ ПРОДАЖИ, ҐАТУНКУ І ЧИСТОТИ

Обовязуємось вимінити, если костумер оплатять кошта пересилки (після скалї наших цін), сей пакет Copenhagen Snuff на иньшу табаку нашого виробу в кождім часї перед упливом ограниченого на ним часу і в застереженем, що сей пакет не був ушкожденний, по висилці його в нашої фабрики.

Лишень повні пакоти приймемо до вимінки; ми мусимо бути повідомлені і мусимо дати уноважнене на зворот товару перед його висилкою до нас.

Copenhagen Snuff є вроблена в найлїпшого, старого, ядерного і запашного листя тютюнового, до котрого додані суть лиш такі домішки, котрі суть складовими частями натурального листя тютюну і в найлучше запашних соків. Препарація табаки задержує в ній всї добрі части а усуває гіркість і квас в тютюнового листя.

COPENHAGEN SNUFF є найлучшою сьвітовою табаною до носа і до жутя.

American Snuff Company

Повисша ґваранція находить ся в кождій пачці Copenhagen Snuff.

Фабрикація табаки є умістною препарацією тютюну для ужитку людий. Препарація тютюну має такий самий вплив як варенє на страву або ферментованє на вино. Copenhagen Snuff є головно уживана як тютюн до жутя. Позаяк вона є в дрібних верен чистого тютюну, тому є сильнїйшою, а уживанє ї є о много практичнїйше, бо вона держить ся довше.

Если нема такої табаки в склепах в Вашій околиці, то ми вишлемо ї по звичайній цїні, за попередною оплатою, до якої небудь місцевости Сполучених Держав і доставимо кождий бажаний ґатунок копентаґської 5-центової табаки.

AMERICAN SNUFF COMPANY, *Dept. S.*, 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

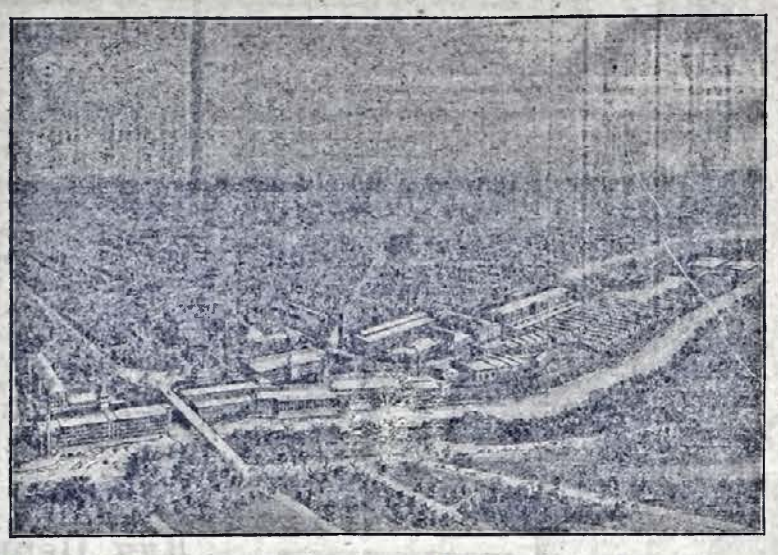

Чому-б не йти на роботу до Людлова?

Поплатне заняте можна найти в фабриках лика в Людлов, Масс., як показує повисший образець. Робота надасть ся особливо для дївчат. По близші інформації пишіть до

LUDLOW MANUFACTURING ASSOCIATES, LUDLOW, MASS.

Книжки

які можна дістати вскладї книжок „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела Книжочка з образ.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про звірята	30
Емігрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, заробки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні вірованя	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стрілай на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англїйский тлумач	60
Друг Душі (в звич. опр.)	75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2.50
Хлїб душі	2.50
Друг Душі	1.50

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братскі	10
Помяник померших душ	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3

Пишіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson St., New York.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись **„ШЕРШЕНЬ"!!!** Коштує $1.50 на рік.

SZERSZEN

439 North 6th Ave.

Scranton, Pa.

„ДУШПАСТИР"

се прекрасна, широ-руська церковно-народна ґазета.

Виходить в Філядельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі сьвіта. В „Душпастир-и" друкують ся важні для всїх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир" всїм подобає ся — всї его хвалять.

Коштує на цїлий рік так тут в Америцї як і до старого краю всего лиш **$1.20.**

Читайте, що пишуть за „Душпастир":

Canora, Sask., Canada, Март 29, 1909.

Всечесна Редакціе Душпастиря! — ....Признаю Вам щиру правду, що ніяка часопись так не вдоволила мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир"... Ся часопись то есть так, якби в дуже сильну посуху, легкий, манячистий дощ... Нехай васіляе благодать Божа над сим початком так гарного і святого дїла! — З поважанем Олекса Хабун.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастиря", майже що дня. Тож замовляйте „Душпастиря" чим-скоше для себе і для Ваших свояків і знакомих тутки і в краю.

„Душпастир" повинен бути в кождій руській хаті.

Ґрошї на „Душпастир" треба посилати (найлїпше почтовим моней-ордером) на імя:

Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Ще 314 золот. годинок

буде роздано без нїякої оплати тим костумерам нюйорської EUROPEAN TOBACCO COMPANY, котрі схотять розповсюднити тютюн сеї компанії між своїми приятелями так в Злучених Державах як і в Канадї.

Свого часу було оголошенє, призначаючо 1000 годинок до ровдачї. На се вголосилось 686 осіб

Лишилось тільки 314 годинок

Пришлїть нам сейчас Ваше замовленє на **$6.00** вартости тютюну, а ми пішлемо Вам всїлякого рода тютюни, котрі ми продаємо, як Австрійський, Босняцький, Герцеговинський, Російський, Угорський і Турецький так до файки як і на цигарети. Се буде найлучший рід тютюну, який ми маємо і загальної вартости **$6.00.** В тім самім пакунку враз в тютюном пішлемо Вам **зовсім даром** нашу прекрасну золоту годинку, за котру в склепі почислили би Вам **$15.00.** Си годинка не буде Вас коштувати анї цента, однак надіємось, що за сю нашу добродїйність Ви поручите Вашим приятелям наші знамениті тютюни і що на будуче будете жадати нашого тютюну у склепарів в Ваших місцевостях, тодї, если пізнаєте, що ми з Вами добре обійшлись і що єсьте вдоволені з нашого тютюну. Надіємось також, що Ви подасьте курцям з по між Ваших приятелїв нашу докладну адресу, щоби вони на будуче знали, де можуть дістати їх улюблений рід тютюну, **такий самий, до якого звикли ще в краю.** Ви можете дуже легко продати наш тютюн між Вашими приятелями, позаяк много із наших костумерів, котрим ми післали годинки в послїдних тижнях, писали нам, що вони розпродали тютюн вартости **$6.00** таки того самого дня по одержаню його від нас, висказуючи притім своє вдоволенє і дякуючи нам за годинку і за чесне обходженє ся з ними.

Памятайте, що остало лишень 314 годинок.

Перших 314 осіб, котрі пришлють нам замовленя, дістануть ті годинки, одна для кождого костумера.

Пишіть сейчас, щоби Вам вислати $6.00 вартости найлїпшого нашого тютюну і наш золотий годинник.

Пришлїть нам наперед 50 цнт. почтовими марками, решту 5.50 дол. заплатите C. O. D. в Вашім экспресовім офісї, коли тютюн і годинка там прийдуть. Маєте також право оглянути пакунок перед оплаченєм.

Памятайте на те, що се оголошенє є важне на час, доки ми не роздамо сих 314 годинок, тому присилайте Ваші замовленя сейчас, если хочете дістати сю нагороду. Наколиб Ваше замовленє прийшло за пізно, по розданї годинок, то ми звернемо Вам всегда ґрошї, які Ви післали, так, що не втратите анї цента. Если пришлете нам належитість $6.00 відразу в гори через почтовий моней-ордер або в реджістрованім листї, то дамо Вам ще додаткову нагороду: золотий ланцушок. Наша фірма є в запорукою і одною з найбільших в Злуч. Державах і Ви можете без обави прислати нам цїлу належитість в гори, тим більше, що ми годимось звернути в цїлости ґрошї кождому невадоволеному костумерови. 0-13

АДРЕСА:

EUROPEAN TOBACCO CO.

Dept. 52

33 Leonard St., New York.

ХТО не має а хоче дістати банкові папери до пересиланя ґроший до краю, нехай сейчас пише на адресу:

Ruthenian Exchange Co.

184 Hudson St., New York.

Папері листові

Продає друкарня „Свободи"

184 Hudson st., New York.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ"

під покровом сьв. Арх. Михаїла.

„RYZNYCIA", 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від ..... $30—65.00
Ризи сьвітлі від..... $35, 40, 55, 60, 80 і вище
Стихарі від..... $6.00 „
Ручники, илитони, хоругви з образами від $30.00 і в.
Чаші від..... $20, 35, 40, 50 і вище
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від $20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

☞ Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїні.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Трійцї ручно декоров. 5, 6·50, 7, 9.50 д. | Угля до кадильниці . . . . . 28 цнт.
Пачка (120) запалячів . . . 24 цнт. | Олива ґальон . . . . . 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт..... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт ..... 22 „
Сьвічки стеаринові..... 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Кадило 50 і 55 цнт. за фунт.

АРТИСТ РІЗБЯР

Евгеній Василенко

виконує усякі роботи

входячі в обсяг церковної штуки, як:

ІКОНОСТАСИ
ВІВТАРІ
ПРЕСТОЛИ
БАЛЬДАХИНИ і т. д.

Золотить і малює ікони.

Усї роботи виконує добросовісно.

EUGENY VASYLENKO

337 W. Center St., Shenandoah, Pa.

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"

затрудняє добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже рїжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимці, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні в всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи." — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

Руска Аґенція Корабельна і Пересилка Ґрошей

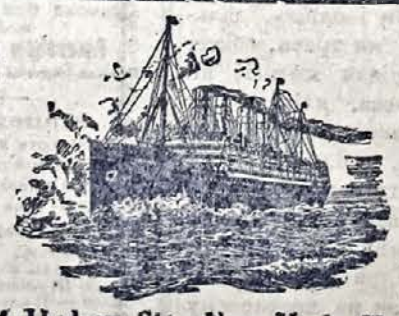

з капіталем 15.000 долярів і під контролею Стейту Нюйорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:

Пересилає ґрошї до всїх країв по цінах можливо найтаньших і як найскорше.

Продає Шифкарти на ріжні лїнії корабельні до старого краю і в краю до Америки по найтаньших цінах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажи освотрені підписом конауля; переправляє велькі вишї справи зі судами і старокрайовими властями.

Полагоджує справи військові, як увільненє від маєстатичку, військової контролї, увільненє від управи і т. п.

Міняє ґрошї — старокрайові на американські і американські на крайові після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange

184 Hudson Str., New York, N.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

Варить пиво на крайевий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,

Lager Beer Brewery,

435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.